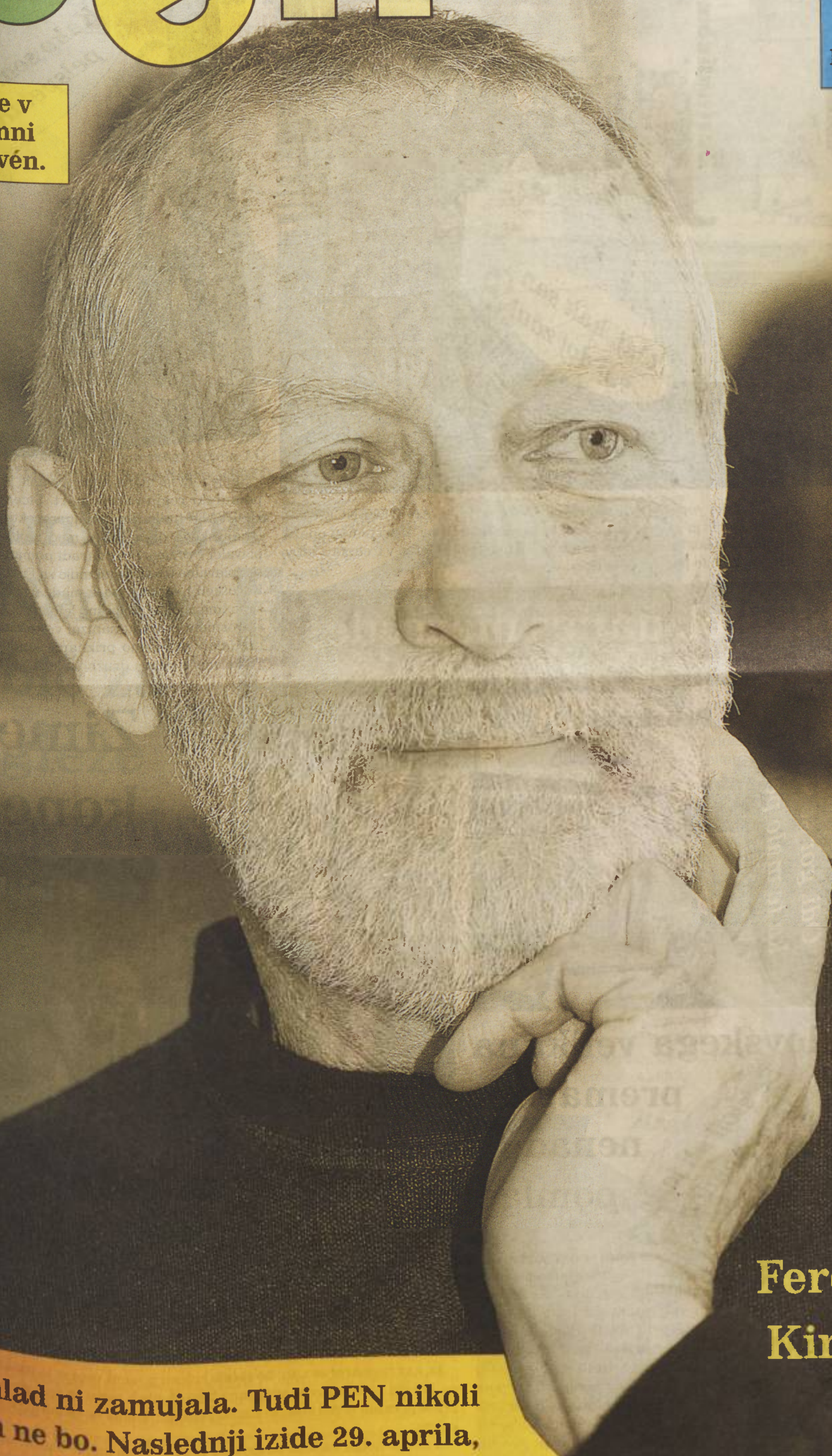

... še v
kamni
zaživen.

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
25. marca
2004,
108. številka

**Ferenc
Király** Str. 16

Pomlad ni zamujala. Tudi PEN nikoli
ni in ne bo. Naslednji izide 29. aprila,
ko bo EVROPA že čakala pred vrati.

Zgodbe iz novega Piška

Plavanje

ARON

ne nadaljuje tradicije

On dan se je Delov dopisnik iz Murske republike in digitalni fotoreporter IVAN GERENČER lotil fotografiranja prelestnih motivov. Izbiral jih je v novi Pokrajinski in študijski knjižnici, a pri tem ni opazil, da je na preži tudi naš, pentutarski fotoaparati. Tako je nastala pričujoča fotografija - prav v trenutku, ko se Ivan trudi kar najbolje ovekovečiti knjižnično (stoječe in sedeče) dogajanje.

Nekoč bicikel, danes mercedes

MARJAN MAUČEC-MAKI iz GANČAN je naše gore list, ki je zaradi obveznosti (sodarnostvo in državno svetništvo) veliko tudi v beli Ljubljani. Nekoč, ko je bil še lokalni politični veljak, se je sicer prevažal z (dvo)kolesom, danes pa mu zvesto služi štirikolesni mercedes. Marjan pravi, da med njima ni bistvene razlike, razen pri maksimalni hitrosti.

Frbo

Preskoki

Odi, gor se sedi,
ka te malo pelan!

Šalovskega velikana premagala nenadna pomlad

Letos nas je zima obiskala pozno, a kljub temu je bilo dovolj bele opojnosti, da smo lahko »zgradili« kar nekaj belih velikanov. Še najbolj so se potrudili pri ZIŠKOVIH v ŠALOVCIH 164. Njihov snežak meri v višino 4,70 m, zanj so porabili kar šest (6) kubičnih metrov snega, tisto, kar vidite na njegovi glavi, pa je kar 200-litrska kad. Glavni arhitekt je bil Ziškov MIHA (na sliki poševen), pomočnica je bila KORNELIJA, snežni aktivisti pa bili sosedovi fantje.

-ha

Pozimi so spomini

Zime je konec,

Svinjsko

živele bruseljske koline!

Ja, kar naenkrat se nam bo začelo kolcat po zimi, čeprav ta letos (razen tisto na koncu) ni bila ravno pretirano bela. A kljub temu so se v prekmurskih prleških vaseh vrstili kmečki zimski prazniki, kamor še vedno uvrščamo svinjske koline.

A ne več dolgo, kajti ko bo Evropa, pravijo, bodo pujske klali le še uradno, več doma. Pentute iskreno upajo, da najbližja klavnica za prekmursko-prleške svinje ne bo v Bruslju ...

EU, naša
nada in naš
up!

Pomladno prebujenje župana Antona

Klima

Mi trije smo najlepši par.

G. ANTON KAMPUŠ je v eni osebi župan Gornje Radone, član Državnega sveta, podpredsednik slovenske Obrtne zbornice in še kaj. Kot pribito tudi ljubitelj lepega, zato se rad postavi pred fotoobjektiv v družbi nežnejšega spola. Tokrat s komercialno direktorico Pomurskega sejma MATEJO JAKLIČ (očala) in ravateljico VVZ Manko Golar Gornja Radgona BREDO FORJANIČ. Tekal

Kadrovanje

Rošade v Muri?

Ti ideš?
Ja, samo ne ven,
kda pa kama.

Pa ne v nogometni, ampak v oni, kjer za še vedno majhne denarje veliko delajo. Morajo, kajti recesiji v tekstilni industriji žal ni videti konca. Sicer pa se vedno bolj glasno govori, da se v sestavi tistih, ki vodijo Murino barko, utegne kaj spremeniti. Prvi mož MEH sicer uradno molči, člana uprave MILAN MÖREC (levo) in DARJA ODAR (prva z desne) pa se le pomenljiva nasmihata. Ali bo tudi kateri od njiju (ali kar oba) kariero nadaljeval kje drugje, v tako resni rubriki, kot so Pentute, ne bomo napovedovali.

Kramberger za Nemce, Pojbič za Angleže

Ich schreibe für Deutsche Vestnik

Lamentiranje

And I for Ljubljana Work

Tik pred pridružitvijo podalpske deželice veseli modro-rumeni družini, imenovani Evropska unija, sta se srečala LUDVIK KRAMBERGER (brat znanega negovskega dobrotnika Ivana) in DELOV dopisnik JOŽE POJBIČ (s fotoaparatom). Družno sta ugotovila, da se v novih poprvomajskih časih SLO-novinarjem ne obeta nič dobrega, saj bodo meje padle in bodo slovenske medije pokupili bogati Evropejci. Ludvik je rekel, da bi najraje delal za Nemce (zaradi nadaljevanja bratove tradicije), Jože pa se bolj ogreva za angleški model žurnalizma (ker bi kot izkušen padalec nekoč rad skočil z znamenitega londonskega Big Bena). Tekal

Dedek Feri rešil vnuka Tilna

V Evropo prek Budimpešte

Evrozogobrc

Generacije

Teta, idi fklaj!

Odkar ni samo poslanec v Državnem zboru, ampak tudi »opazovalec« v Evropskem parlamentu in Konvenciji, ima FERİ HORVAT zelo malo časa. Žal tudi za tiste, s katerimi bi sicer z veseljem delil več minut in ur. A ko lahko, je najraje z vnukom TILNOM PODLESKOM, ki pa, kot kaže, ni posebej navdušen nad vrlo FATO (še se je spomnite iz TV-nadaljevanke, sicer pa gre za igralko LUCIO CIROVIČ). Posebej, če se ta spremeni v čarovnico z metlo. A hudega mu ni bilo, saj ga je dedek Feri se pravočasno »rešil«. Tekal

Nogometaši Mure so se odločili, da bodo spremljali matico državo na poti v obljubljeno Evropo. Ne sicer že prvega maja, pač pa ob koncu letošnjega žogobrcarskega prvenstva, ko kanijo biti vsaj prvi.

V ta namen so angažirali vse razpoložljive sile, med drugim tudi prvega moža slovenskega veleposlaništva na Madžarskem, ANDREJA GERENCERJA. Ta se zavzema za tesnejšo povezavo SOBOTA-BUDIMPEŠTA, ker imajo na tamkajšnjem NEP-stadionu v nasprotju s Fazanerijo primerne slačilnice in reflektorje (ter elektriko). Če bi torej Mura svoje tekme igrala na Nepu, bi se brez težav licencirala za zahtevno Evropo. Frbo

Brez Evrope mi živeti ni!

EU!

Kuharice,

Na kuharskem tečaju v Turnišču

da jim ni para

Članice Društva kmetič občine Turnišče ob koncu letošnje sezone kuharskih tečajev. Od leve sedijo Marija Genc iz Turnišča, Bernarda Trajbarič iz Renkovec, Bernarda Gerkeš, Agica Kranjc in Marija Horvat, vse iz Gomilice, Cecilija Cigut, Marija Lutar in Marija Sep, vse iz Turnišča, Neža Žižek iz Nedelice ter Sonja Bence in Marija Miholič, obe iz Turnišča. Od leve pa stojijo Marija Raj iz Turnišča, Marija Dominko iz Nedelice, Marija Zver iz Turnišča, Marija Seči iz Turnišča, Zdenka Tompa, vodja tečaja, Marija Ščap, predsednica društva, Zdenka Kolar iz Renkovec in Anica Petrovič, strokovna svetovalka Kmetijsko-gozdarskega zavoda Murska Sobota, ki je njihova terenska svetovalka, s katero že dalj časa zelo dobro sodelujejo. Naučile so se pripraviti veliko zanimivih jedi iz raznih kaš, zelja, različne juhe, vse mogoče dobrote iz krumpirja in moke, zanimive slaščice ... v glavnem iz surovin, ki jih pridelajo doma.

Turniški župan Jožef Kocet dobro ve, koliko koristnega naredijo njegove ženske za prepoznavnost občine, zato prislusne njihovim potrebam. Tudi v obliki denarja za osnovno dejavnost, saj je naša zakonodaja žal takšna, daokusnih domačih dobrot in drugih izdelkov ne smejo prodajati, čeprav bi s tem opazno obogatili turistično ponudbo. Odziv obiskovalcev na priložnostnih prireditvah, kot na primer na vsakoletni prireditvi na Kovačevi domačiji v Nedelici, je vedno pozitiven. Ponudba tovrstne domače kulinarike bi bila za pomurski turizem pravi magnet, toda paragrafi so močnejši. Brez finančne podpore občine zato ne bi mogle tako aktivno delati, in vesele so, da njihovo delo župan tudi sicer zna ceniti. Čeprav je imel za sabo naporen delovni dan, je prišel na zaključek sezone, in to z demižonom iz lastnega vinograda. »Da enemu najaktivnejših društev v občini rečem hvala za sodelovanje pri promociji občine in da nazdravimo pred jožefovim, saj sem vendar tudi sam Jožef,« je utemeljil svojo namero z demižonom. Potem pa se je ob dobri hrani, miza je ponujala vse, kar so v štirih urah skuhtale in spekle, razvil prijeten klepet. Na fotografiji župan v pogovoru z gostiteljico Marijo Seči; Marija Zver, Marija Miholič, Marija Dominko, Zdenka Kolar, Anica Pintarič in Marija Ščap (z leve) pa preverjajo, ali sta fižolova in špinačna kremna juha dovolj dobri. Odlični sta bili!

Rezine po prekmursko (za deset oseb)

Koruzna masa: 5 dl mleko, 20 dag koruznega zdroba, 10 dag margarine, 10 dag sladkorja, 5 jajc, rum, vanilin sladkor, limonina lupina, sol.

Nadev: 60 dag skute, 40 dag rdečega grozdja, sliv, breskev ali češenj (lahko je tudi suho sadje), 1 žlica sladkorja, vanilin sladkor, sol, limonina lupina.

Ajdova masa: 5 jajc, 12 dag sladkorja, 15 dag ajdove moke. Priprava: Mleko, margarin in zdrob zakuhamo. Ohlajeni masi dodamo penasto umešana rumenjake s sladkorja, nato pa še trd sneg z drugo polovico sladkorja. V pomaščinem pekaču pečemo do polovice (20 minut), nato namažemo z nadevom. Pripravimo ajdov biskvit, ki ga prelijemo čez napol pečeno maso in pečemo še približno 20 minut. Sočno pecivo za vse letne čase in različne priložnosti!

Tri Marije so bile prostovoljke za pripravo obloženega kislega zelja s prekajenim mesom. Iz surovin, ki so dostopne vsaki gospodinjici, so pripravile okusno jed, s katero lahko osvežite mogoče preveč enoličen jedilnik. Potrebujete 0,80 kg kislega zelja, 0,50 kg suhe svinjine, 0,25 kg ajdove kaše, 3 dl kisle smetane, 0,10 kg čebule, 0,10 kg svinjske masti, 1 jajce, sol in poper. Priprava: Kislo zelje operete, na pol skuhtate s suhim mesom in odcedite. Na maščobi zarumenite sesekljano čebulo, odstavite in začinite s papriko, poprom in kumino tako, da z začimbami potreseste kislo zelje. Posebej zdušite kašo. Glinasti pekač namažite s svinjsko mastjo in vanj nalagajte plast kislega zelja in plast dušene kaše ter plast mesa, narezanega na drobne koščke, lahko tudi mletega. Pokrijte s kislim zeljem. Polijte z zajemalko vode, v kateri se je kuhalo meso z zeljem. Jajce razžvrkljajte v smetani, prelijte po jedi in specite v pečici. Okusno je.

Bernarda Gerkeš in Agica Kranjc sta se lotili ocvrtega graha. S trgovinskih polic ga dobro poznamo kot zlate kroglice. Dokazali sta, da so lahko tiste doma narejene veliko okusnejše, le malo truda zahtevajo. Potrebujete dve jajci, 200 g moke, 2 dl piva, sol in maščobo za cvrenje. Rumenjake, pivo, sol in moko gladko razmešate. Na rahlo primešate trd sneg iz beljakov. Pripravljeno maso potiskate skozi primerno cedilo in zlato rumeno ocvrete v vročem olju. Našima kuharicama je uspelo, tudi vam bo, samo poskusiti morate.

Društvo je bilo registrirano leta 1996, delovalo pa že prej. V letu 1995 je bilo aktivno deluje 40 članic, več kot polovica se jih zbere skoraj vsakega meseca. Naj gre za predavanje, tečaj, delavnico, delovno akcijo ali se srečujejo pri svojem delu velikokrat promovirajo prekmurske jedi in občino Turnišče. Na mednarodnem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni leta 1998 so njihove dobrote z zanimanjem ogledal takratni predsednik vlade dr. Janez Drnovšek in kot spomin je ostala fotografija, ki nam jo je iz svojega domačega arhiva posodila Ana Ščap. Takrat je društvo vodila Ana Dominko (prva z desne).

Sestanke in predavanja imajo v občinskih društvenih prostorih, za kuharske tečaje pa je kuhinja v občinskih prostorih neprimerna. Ker so izkušnje pokazale, so se rešile tudi ta problem. Običajno jih prijazno gostijo pri Sečijevih, ki imajo prostorno kuhinjo in veliko posode, saj se ukvarjajo tudi s turizmom, včasih pa je alternativa kuhinja predsednice Marije Ščap. Tečaj letošnje sezone je bil pri Sečijevih, kjer gospodinjita Marija Ščap in Marija Seči, ki je tudi aktivna članica društva, saj se vedno veseljem nauči kaj novega, da razvoja goste. Z mamo sta uigran tim, ki zmore dobro skuhati tudi za sto gostov. Marija Ana je specialistka za juhe, priloge, solate ..., Marija pa za sladkarije in meso. Vsa družina deluje kot vigran orkester. Ta večer so pripravili ajdovo maso, tečajnice, navsezgodaj zjutraj pa so imeli dogovorjeno beljenje jajc in delo v goricah. Prav nič nervozni niso bili, saj je pri njih vsak dan.

Ob koncu sezone se je predsednica Društva kmetič občine Turnišče Marija Ščap prijazno zahvalila vodji kuharskih tečajev Zdenki Tompi, ki jim je dala praktičnega pouka na radenski gostinski šoli. Z njo so sodelovale še dve članici, ki leto in zelo dobro so se ujele. Z veseljem je prislusnila željam in pripravljala zanimive recepte. Tudi objavljeni so njeno dela. Z drobnopozornostjo (izvezen prtiček je delo Bernarda Trajbariča iz Renkovec) so se ji zahvalile za potrpljenje in sporočile željo, da prihodnjo sezono nadaljujejo.

Leta 2000 je izšla v Ameriki zajetna, izzivalna knjiga Davida Ovasona z naslovom Skrivnost zodiaka v Washingtonu in podnaslovom Ali so glavno mesto zgradili po načrtih prostozidarjev. Knjiga to dokazuje. Posebno zanimivo je poglavje o tem, kako je nastala Bela hiša, dom ameriških predsednikov. To je še vedno ena najatraktivnejših turističnih točk v Ameriki. Mnogi ljudje so si želeli in si še vedno želijo od blizu pogledati, kako in kje živi »oče domovine«, kje ima sedež ameriška administracija. Ta je odprla vrata za turiste, samo prijaviti se je treba nekaj tednov pred načrtovanim obiskom, da varnostna služba preveri, kdo ste in predvsem ali ste na seznamu osumljenih, iskanih teroristov, ali ste bili kdaj prej kaznovani, obsojeni. Še pred petnajstimi leti ste morali na takšna vprašanja odgovarjati v vprašalniku, ko ste zaprosili za ameriško vizo.

Bela hiša

Temeljni kamen za belo hišo so položili 1792. leta. Od takrat je postala uradna rezidenca ameriških predsednikov, ki se jih je v hiši zvrstilo več kot štirideset. Njen današnji naslov je Avenija Pennsylvania št. 1600 in je edina rezidenca na svetu, ki je odprta za javnost. Njena zgodovina se začne s prvim predsednikom ZDA Georgom Washingtonom (1732-1799). Rodil se je v Virginiji, zanimala ga je matematika, bil je geometer in je tako spoznal ameriško podeželje, njegove probleme. Kasneje je postal vojak, v bojih s Francozi je dobil čin podpolkovnika. Od leta 1753 je bil član prostozidarske lože. Ko je umrl, je eden od njegovih prijateljev zapisal, da je bil prvi v vojni, prvi v miru in prvi v srcu svojih državljanov. Postal je vzor in merilo vsem predsednikom, ki so po demokratični poti prišli za njim. Leta 1790 je

vojaki. Znana je še Vzhodna soba: predsednik Woodrow je uporabljal za kinodvorano, Jacqueline Kennedy pa je v njej uredila gledališče. Zahodno krilo Bele hiše je dal zgraditi Theodor Roosevelt: imel je šest otrok, ki so napolnili prostore Bele hiše, zato je dogradil pomožne sobe, v katere se je vselila predsednikova administracija. Trenutno je v Ameriki pa tudi v Evropi uspešna TV-nadaljevalka z naslovom Zahodno krilo, govori pa zelo napeto o vsakdanjem življenju ameriškega predsednika. V omenjenem delu hiše je predsednik William Taft zgradil leta 1909 Ovalno sobo. Predsednikovi sodelavci oziroma gostje sedijo za okroglo mizo (kot nekoč vitezi kralja Arthurja) tako, da nihče ni ujaljen: vsi sedijo enako blizu ali daleč od predsednika. Od tu je znana fotografija, kako se Kennedyjev sin igra pod nogami svojega očeta, ki sedi

podpisal odlok Kongresa, da glavno mesto ne sme pripadati nobeni zvezni državi. Leta 1782 so začeli na obrežju reke Potomac graditi mesto Washington. Arhitekt predsedniške palače je bil James Hoban, prav tako prostozidar. Danes je znano, da je vse mesto načrtovano po načrtih nekdanjih labirintov, ob spoštovanju sončnih strani neba in s prostozidarskimi simboli, da omenimo samo znani obelisk. Čeprav je bil Washington idejni oče Bele hiše, nikoli ni stanoval v njej. Šele leta 1800, je sprejela prve stanovalec. Bila sta to drugi ameriški predsednik John Adams in njegova soproga. Od takrat Bela hiša ni samo delovni prostor ameriških predsednikov, marveč tudi dom prve dame. Thomas Jefferson jo je 1805. odprl za javnost. Po predsedniški prisegi je sodelavce in goste pogostil v Modrem salonu. Bela hiša je doživela več nesreč. Med ameriško-britansko vojno (1812-1814) so Angleži zavzeli Washington in zažgali Belo hišo, ki so jo obnovili šele 1817 in jo ob tem prepletkali. Leta 1929 jo je zajel požar. Zunanji, temeljni zidovi, prvi vgrajeni v zgodbo, so vse to preživeli. Predsednik Harry Truman je po drugi svetovni vojni popolnoma obnovil notranjost Bele hiše. Tu so bili in so še vedno družinski sestanki, praznovanja rojstnih dni, ne samo predsednikov, marveč tudi njegove ožje družine. Poleg Modrega salona, ki menda stalno diši po cvetju, sta znani še Rdeča soba, v kateri so družabne prireditve - uvedla jih je Dolley Madison, soproga predsednika Jamesa Madisona - in Zelena soba, ki ji je dal ime John Quincy Adams. V njej je predsednik James Madison podpisal prvo nacionalno deklaracijo o vojni, preden so hišo požgali britanski

za mizo in vodi državo. Te Ovalne sobe se dobro spominjata tudi predsednik Clinton in gospodična Monica Lewinsky. Poleg razkošnega, dobro zastraženega vrta ima ameriški predsednik (pa tudi njegovi najožji sodelavci) na voljo teniško igrišče, plavalni bazen, kegljišče, kino in stezo za džoging. Zgodbe, povezane z zgodovino Bele hiše, pravijo, da je soproga predsednika Wilsona, ko je urejala cvetličnjak, menda zagledala duh Dolley Madison, ki naj bi jo »opozorila«, naj ne presaja njenih rož. Ko smo že pri duhovih, dodajmo, da se najpogosteje omenja »duh« ubitega predsednika Lincolna. Pet glavnih kuharjev odloča o tem, kaj in kako bodo jedli predsednik, njegova družina, sodelavci, povabljeni. Kuharji s svojo ekipo so sposobni servirati do tisoč obrokov hrane.

Dodajmo, da ima bela hiša 132 sob, 35 kopalnic, šest nivojev, 412 vrat, 147 oken, 28 kaminov, osem stopnišč, tri dvigala. Samo za barvanje bele hiše potrebujejo 2600 litrov barve.

Kdor pride v Washington, naj si ogleda Belo hišo, kajti v njej so tudi galerija slik z ameriškimi predsedniki in druge zanimivosti iz ameriške zgodovine. Shranjena so tudi darila, ki so jih dobili posamezni predsedniki. Tako so se leta 1941 Franklin Roosevelt in njegova družina zbrali za božične praznike. Predsednik je užival, kako so njegovi otroci in vnuki odpirali darila. Nekaj tednov kasneje je čistilka odkrila v omari darila, namenjena predsedniku - neodprta. Zaradi zaposlenosti z mednarodno politiko - vstopom Amerike v drugo svetovno vojno - jih je preprosto pozabil odviti in pogledati, kdo mu jih je poslal in kaj je dobil

Branko Šomen

RAZMIŠLJANJE

Irma Benko

Moški ne morejo iz svoje kože. Ko začutijo, da bi njihovo moško čast lahko oplazilo kaj neprijetnega, širokogrudno odprejo svoja srca. Če je to v medsebojnem odnosu med moškim in žensko, med možem in ženo, med materjo in očetom ... to razumem in jim ne zamerim, saj gre vendar za drugačen odnos, za čustva. Toda ko tovrstno »srčnost« začnejo razsipavati na drugih področjih, predvsem pa v politiki, me stisne. Zadnja tovrstna pogruntavščina so KVOTE.

Ženske smo postale za politike čez noč strašno pomembne. V evropskih institucijah so jih pokarali, da slovensko državo na vseh pomembnih pozicijah predstavljajo samo moški. Žensk pa je v Sloveniji več kot polovica, tudi med zaposlenimi, imajo višjo izobrazbeno raven in doma menda še vedno podpirajo tri vogale. Za politiko

Kvota

pa niso dobre, ona pripada moškim. V državnem parlamentu je samo dvanajst poslank, v vladi sta ta hip samo dve ženski, med evropskimi poslanci ni niti ene ... in v Pomurju nimamo niti ene županje.

Najmanj stokrat sem se vprašala: A ženske tako hočemo? Ali se ne čutimo dovolj sposobne? Ali družina res tako zelo obremenjuje in ovira vstop v politiko? Ali je nekje še kak globlji vzrok? Ali ... Smo toliko drugačne od Švedin, Fink, Norvežank? Ali se tako zelo razlikujemo od sosed Madžark, da ne bom iskala primerjav daleč na severu Evrope? Naše sosede pomembno vplivajo na odločanje v madžarski politiki, zasedajo visoke položaje in - zanimivo - v javnomnenjskih raziskavah popularnosti politikov je na prvem mestu ženska in v zgornjem delu lestvice so v večini. Slovenkam pa v začetku 21. stoletja »nekdo« ponudi KVOTE.

Beseda označuje količino, delež (po Slovarju slovenskega knjižnega jezika), in če si jo vsebinsko prevedem v odnos moški - ženska, v politiki čudno zveni. Udeleženska v kvoti. Počutiš se lahko zgolj kot številka, predmet, sredstvo, ki je tam zato, ker politika (berite moški svet) potrebuje kvoto za mirno vladanje, za lepši videz. Kakorkoli jo obračam in si jo pojasnujem, mi ima negativen prizvok. In veliko žensk mi je povedalo, da tudi njim in da za nobeno ceno ne bi bile pripravljene postati del te KVOTE. To bi jih užalilo, ponižalo, razvrednotilo. So si torej moški v letu evropskih in parlamentarnih volitev to besedo namenoma izbrali, da bi politiko priskutili še tistim nekaj ženskam, ki so v ta posel stopale z voljo, znanjem in garanjem ... in bile uspešne?!

Zakaj KVOTA? Splet okoliščin ali igra besed? Morda se je avtorju politična nasprotnica zamerila in mu je sicer neizgovorjeno ušlo »krota«. Ko je kakšna preveč govorila, ji je pri sebi potihoma zaprl usta s »kvoka«... In potem se mu je posvetilo: KVOTA vendar! Ženska v politiki je lahko samo to!

Čestitke in hvala avtorju! Vsaj oči nam je odprl. Zdaj končno vemo, za kaj gre, zato navalimo na kandidatne liste in na volitvah zaokrožimo imena kandidat. Saj nismo »krote« niti »kvoke« in ne kvote. Smo ljudje, državljanke, ki znamo in zmoremo.

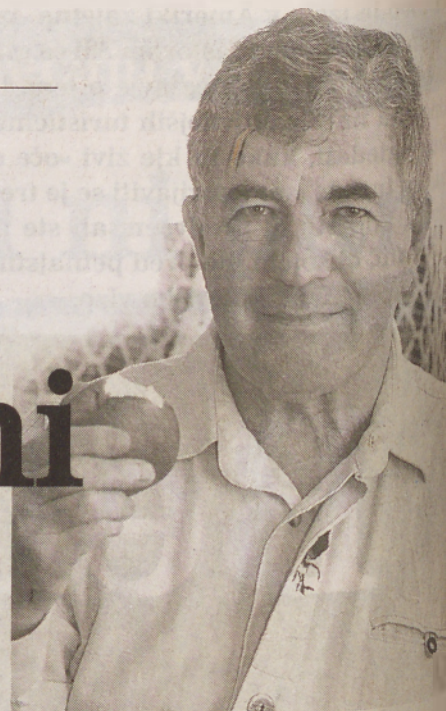
Ko tako grobo napadam moški svet, iskreno upam, da KVOTE niso zrasle na kakšnem ženskem zelniku. Na to možnost v začetku pisanja še pomislila nisem, naenkrat pa je tu dvom. Če je res samo drobec razloga zanj, potem res nismo za politiko in podobne stvari ... V tem primeru se za vsako zapisano besedo moškim globoko opravičujem. Potem je naše poslanstvo v politiki res le to, da volimo **moške**.

Nedokončan intervju

Štefan Sobočan:

Seveda o novinarju Sobočanovega kova ne moreš pisati kar tako, tja v tri dni še manj lahko njegovo tridesetletno delo in izkušnje strneš na eno časopisno stran. Dobro, tudi ne bomo rekli, da je pričujoči zapis prispevek k njegovi biografiji. Bi nas nazadnje Dedijerjevi dediči še tožili zaradi ukradene ideje za naslov. Zato kar mirno povejmo in označimo to pisanje kot nedokončan intervju, ki ima svoj pomen in ki zajema vse, tudi tisto, kar tukaj ni zapisano, pa bi ob priliki, ko Štef odhaja v pokoj, moralo biti. Morda bo. Kdaj drugič, morda kje drugje.

Novinar je profesionalni nevednež

Po navadi si bil, kot novinar, na drugi strani mikrofona. Tokrat si ti tisti, ki mora poslušati vprašanja. Kako se počutiš v tej vlogi?

Zdaj, po več kot tridesetih letih poklicnega novinarstva, ko sem spraševal najrazličnejše ljudi o tem in onem, »moram« torej sam odgovarjati na novinarjeva vprašanja. Ni mi lahko. Vsekakor pa bo lažje, kot če bi moral dajati odgovore na vprašanja kakega političnega komisarja (prejšnjega režima) ali pa zasliševalca organov pregona, sodstva ... (kateregakoli režima). Je pa res, da z nobenim od teh nisem imel kakih posebnih težav. Je to dobro ali slabo? Ne bom razglabljal.

Preden začneva, malo pogledajva v tvojo osebno izkaznico, in - malce se ozri nazaj, na začetke, na pot, za katero takrat še nisi vedel, kakšna bo in kam te bo peljala.

Rodil sem se istega leta kot nekdanji predsednik Slovenije. On na Goričkem, jaz na Markovskem. (Saj ne, da bi se z njim primerjal, v nečem pa se lahko vendarle: jaz nimam toliko sivih las!) Moja rojstna vas je Mala Polana. Že kot osnovnošolec sem se šel »novinarja«, pozneje dopisoval kot mladinec ... V nekem obdobju sem bil celo urednik turniške strani v glasilu Planike. Potem vojska, nato različne zaposlitve, nazadnje - bilo je to 1973. leta - pa redno delovno razmerje na Zavodu za časopisno in radijsko dejavnost. Po prvem aprilu pa bom menda dobival »plačo« od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Poskušal in preizkušal sem se na različnih področjih in območjih. Sprva sem bil nekaj mesecev naročniški referent in ob pomoči nekdanjih mladinskih aktivov po vaseh smo Vestnikovo družino krepko povečali. Potem sem se »vrgel« na pisanje. Kaj vse sem počel, kod sem hodil ..., sem v zadnjih dveh mesecih obujal, ko sem prelistal 45.000 strani Vestnikov (obdobje 1972-2004) in izpisoval »ljudske« članke.

Vsekakor zamudno in morda nekoliko nenavadno delo. Kakšne občutke si imel, ko si se »sprehajal« po teh svojih člankih, ki so sicer prepoznavni, tebi lastni in skupaj v bistvu predstavljajo, lahko bi rekli, blagovno znamko Štefan Sobočan.

Pripravil sem neke vrste svojo bibliografijo (pregled objav), ki se da razumeti tudi kot biografija (življenjepis), morda tudi biblija (sveto pismo), ko pa sem - potem, ko je bilo to dovoljeno - začel pisati tudi o verskih rečeh. V tej Bibliografiji, ki sem jo izdal v nekaj izvodih v samozaložbi, sem zajel 2.500 naslovov zapisov z različnih področij, ki

sem jih strnil v nekaj tematskih sklopov. Naj jih nekaj nanizam: Intervjuji, Komentariji, Kmetijstvo, Mojstri, Mlini, mlinarji in mlinarice, Kraji in ljudje, Ljudje med seboj, Rejnice in rejenci, Babice in dedki - vnuki in vnukinje, Akcije, Daljše reportaže ... In potem še moja »specialna« pisanja: Iz župnijskih kronik, Duhovniški intervjuji, Godovni zavetniki, Misijonarji, Orgle in organisti ... V posebno čast si štejem, da sem (s fotoreporterjema) »pokril« tri papeževe obiske (prvega na Hrvaškem in dva na Slovenskem). V Vestniku sem tudi objavljajal priredbo o vseh dosedanjih papežih: *Od Petra do Janeza*. Seveda nisem »favoriziral« nobene krščanske Cerkve, ampak sem pisal z enako naklonjenostjo do vseh. Vse pomurske verske skupnosti sem opisal v podlistku, pozneje pa še v knjigi *Moja župnija*, ki je izšla v tisoč izvodih in bi jo kazalo, seveda z dopolnili, ponatisniti. Ob desetletnici prikazovanj sem (zasebno) obiskal Medjugorje in o dogodkih, ki pa jih Cerkev (še) ni potrdila, napisal nekaj »nadaljevanj«. Kar nekaj časa sem si prizadeval priti v kraj pri Ljubljani in potem sem končno dobil klic, kdaj naj pridem. Naslov reportaže je bil: *Rodila bom Jezusa*. Gre seveda za zapis o jasnovidki Sari Vesuel.

Zadovoljen sem s svojimi prispevki o pomembnih možeh: prvem slovenskem kardinalu Jakobu Missii iz Hrastja - Mote (deloval na Goriškem), Ksaverju Mesku, Miklošu Kuzmiču, Franu Miklošiču, A. M. Slomšku, Ivanocyju, dr. Grosmanu, dr. Korošcu, svetniškem kandidatu Danijelu Halasu, starosti pomurske duhovščine Ivanu Camplinu, duhovniku in pisatelju Lojzetu Kozarju pa o Ivanu Krambergerju, o katerem sem prvič pisal 1978. leta (*Zgodba o dimnikarju*, ki je postal medicinski tehnik). Teda seveda niti slutili nismo, da bo tudi predsedniški kandidat Slovenije in da ga bo krogla smrtno zadela. V spominu mi ostaja tudi reportaža Vdovstvo Marjete Kramberger.

Nedvomno so tvoji prispevki med bralci Vestnika priljubljeni, brani. Prevladuje mnenje, da so ljudski, da so napisani s srcem, da so realni, da v njih ni pretiravanja, nepotrebnega obtoževanja ...

Izhajam iz ljudstva Poljane, o katerem je veliko pisal sofaran Miško Kranjec, zato sem pri svojem pisanju ostajal zvest preprostim ljudem iz prekmurskih, prleških, slovenskogoriških krajev. V Bibliografiji je največ strani popisanih z naslovi pisanja o takih ljudeh pa o naših krajih ... Ni ga bilo tedna, ko bi vse dni vzdržal v pisarni, rajši

sem šel »na teren«, pa naj je bilo še tako slabo vreme. Ne preseneča, da sem z avtom večkrat drsel po pobočjih in upal (včasih tudi prosil boga), da se živ ... In sem se, sicer ne bi zdaj odgovarjal na ta vprašanja, sem se neštetokrat vrnil blaten (službeni avto pa je tudi samoumevno za »terenca«). Nekod v zagrebškem Vjesniku prebiral reportaže »Lutarski reporterja«. Mislim, da sem bil tudi sam tak. Sicer me ljudje lepo sprejemali, velikokrat tudi pogostili ... in tam sem moral biti previden pred hišnimi čuvaji. In ga, zlomka: neki psiček me je vendarle ugriznil, bil cepljen, sem potem injekcijo dobil jaz.

Pisal si tudi o zločincih, kriminalu, o preganjanju pijančkah ...

Področje, ki sem ga skupaj »pokrival« skoraj dvajset let (v prvi in tretji desetletnici), je bila tudi črna kronika. Vesti, reportaže ... so menda zelo priljubljene pri bralkah. Ne, nisem prinašal le ujevejevskih (zdaj policijske) vestičk o nesrečah, kurjih tatovih ..., ampak, ker je pač življenje tako, tudi reportažne zapise s tragičnih dogodkov, zlasti v novjšem času, ko so se pojavili mobilni telefoni, s(m)jo bili novinarji pogosto prej na kraju dogodka kot policija, preiskovalni sodnik. Sem sicer zelo ... ampak tam sem ostajal - tega zdaj ne razumem - ... Pa spet ne tako, da se ne bi globoko zamislil, ali so take potrebne take, pretežno mlade žrtve prometa. Kje so ... š? Vem, nič ne morejo. V tolažbo jim je lahko le to, da vsaj svarili.

Obravnaval in razčlenjeval si zgodbe ljudi, o katerih se svoj čas skorajda ni smelo govoriti, kaj šele pisati ...

V devetdesetih letih, ko je v Sloveniji trkala na vrata demokratizacija in je počasi hlapela (samo) cenzura, sem odprle nove teme. Sam sem objavil najmanj dva desetletja člankov, ki sem jih v Bibliografiji uvrstil v skupino, ki jo naslovil Proces. Zajemajo prejšnje tabu teme: tabu drugačne povojne obsodbe, nacionalizacije ... Naslovov: Zadoščenje za kulake, Podpiral naj bi krivice Zaradi Rusov v temnico, Sojenje v kinodvorani, Je bil ustreljen (Benko) po nedolžnem, Zanke in pasti pri popravi krivic, Pričevanje Škrabarjevih ...

Si na kakšen prispevek, pisanje, zgodbo še ponosen?

Če res moram odgovoriti na vprašanje, kateri prispevek bi posebej omenil, moram reči, da nobenega, saj sem ... napisal z veseljem, ker mi je pač pisanje ne le služba, ampak hkrati konjiček - delo, ki ga najraje opravljam.

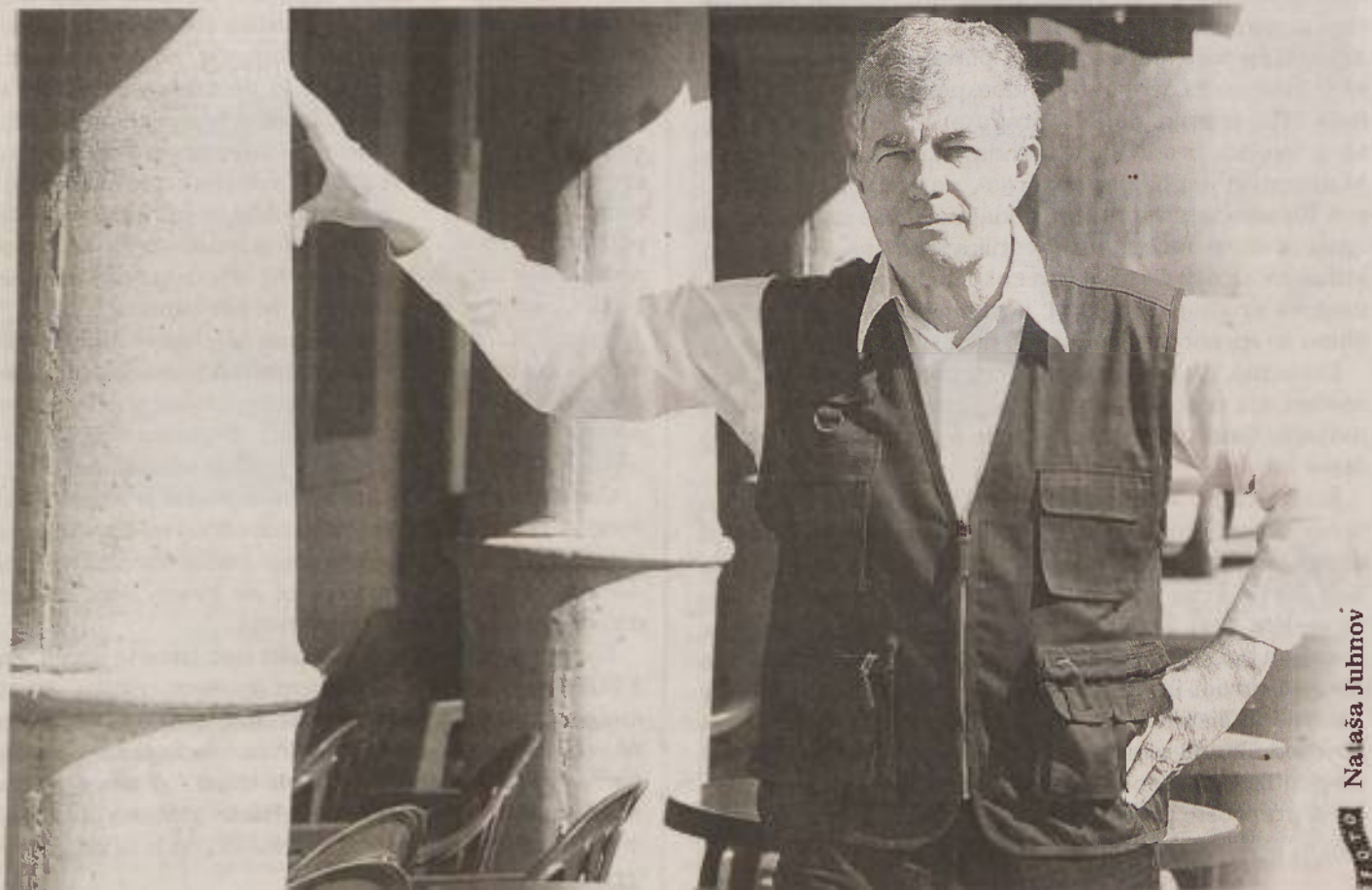
Pisal si o vsem mogočem in se pogovarjal z različnimi ljudmi. Je novinar vseved?

Formalno sem sicer višješolski pravnik, vendar sem se potrdil (oh, samohvala!) kot novinar. Menda je bil Moj Pijade tisti, ki je zapisal, da je novinar »profesionalna neznalica«. Zase z gotovostjo lahko trdim, da sem to bil - ostajam.

Pa ne zato, ker nič ne bi vedel, ampak, ker pač novinar ni ozko specializiran, ne more vsega vedeti. So pa »na voljo« tisti, ki so »doma« na različnih področjih, in take se potem novinar (»neznalica«) obrača. Ko bi vse vedel, mu tega ne bi bilo treba in bi kar ... pisal. Sicer pa šolsko znanje hitro zastara, zato je treba nenehno obnavljati sive celice.

Iz burnega novinarskega vsakdana torej stopaš v mirnejše življenje. Novinar - kar precej let upokojuj ...

- Jurij Gustinčič je oni dan v TV-dnevniku ... znanega, branega in poslušane angliškega ... narja, ki se je ravno v teh dneh odločil, da vse ... delal in da bo šel - pri 95. letih - v pokoj ... Verjetno bom še kaj napisal. Morda bom zdaj, ko se bom več »vezan« na redno prihajanje na delo, končno do ... napisal povest, ki ima delovni naslov Barbaričevi in govori o življenju na podeželju ob koncu prejšnjega stoletja. V ... se bodo lahko prepoznali ljudje iz naših krajev.

Nataša Jubnov

Velika TRIPENKETA

V prvem pomladnem mesecu v veliki Penovi anketi šestim znanim Pomurcem zastavljamo tri vprašanja, ki so »blizu« trem bližajočim se dogodkom – vstopu Slovenije v EU, parlamentarnim volitvam in velikonočnim praznikom.

Roman Ratkai

direktor vzajemnega sklada Primus, Murska Sobota

1. Ni polovico tako dolgo ne kot Beograd. V Jugoslaviji so bili narodi te države mnogo bolj »po duši« povezani, kot so to sedaj različni narodi v EU. V vsaki taki zakonski zvezi se moraš s partnerjem ali v tem primeru partnerji duhovno ujemati, zaman so vse druge stvari, četudi so bleščeče. V Jugoslaviji je bilo ravno obratno, dovolj duhovne hrane, malo je manjkalo le še drugih dodatno nujnih stvari, ki so potrebne, da bi ta država živel naprej. Vsaka ljubezen je na žalost tudi skozi želodec.
2. Res moraš biti mojster, da obrneš stvari tako na glavo, kot je to uspelo v štirih letih LDS. Brez pomena je zdaj iskati napake drugje, ampak morajo najprej pomesti, in to zelo zelo, pred svojim pragom. Opoziciji ni bilo treba dosti storiti, da pride do tega rezultata, saj je najlepše, ko si nasprotnik sam zabije avtogol. In LDS si jih zabija zadnje čase kar po tekočem traku. Treba je še povedati, da je vsak nadomestljiv, še posebno v politiki. Sicer pa je do volitev še veliko časa, najlepše je, da so volitve edini trenutek, ko ne odločajo oni (politiki), ampak mi. Zato vsakemu predlagam, da danes skrbno gleda, kako se jim tresejo hlače, ali bodo izvoljeni, zadnji mesec pred volitvami pa jih niti slučajno ne smete poslušati ali gledati, ampak se poskusiti spomniti, kaj so v preteklosti res storili za nas. Verjamem, da bomo imeli mnogi takrat hude probleme s svojim spominom.
3. Kakor za koga, spekter barv je zelo raznolik. Za nas na firmi absolutno rdeča, ker je to razpoznavna barva Primusa, za privrženca EU modro-rumena, za otroke čimbolj pisane s slikicami. Če še malo bolj pomislim, mi je najbolj pri srcu tradicionalna barva - to je rdeča. Se ve, zakaj.

Dorina Gujt

diplomirana ekonomistka in pevk, Murska Sobota

1. Ker je rok trajanja naših prestolnic čedalje krajši, mu ne kaže posebno dobro.
2. Ljudski pregovor pravi, da vsak vrč hodi toliko časa po vodo, dokler se ne razbije. LDS-ov je bil izredno vzdržljiv, saj so si z njim nekateri napolnili cele bazene. Zato me to sploh ne preseneča!
3. Letos je volilno leto, zato modne smernice zapovedujejo široko paleto barv. Sedanje modne barve niso več v trendu, zato bo naslednje leto zanimivo opazovati »remenke«. Verjetno bo postala poleg rdeče malce modnejša tudi črna.

Simona Šebjanič

Adriatic, iz Bodonec

1. Moje glavno mesto bo še naprej Murska Sobota. Ker pa pravijo, da je Bruselj zelo lepo mesto, srčno upam, da bo brusejska birokracija nadvse napredna in učinkovita in da si bom z vnuki nekoč uspela ogledati evropski parlament.
2. Kako to, da mene spet nihče ni povprašal za mnenje? Če pa se ukvarjata z nevarnimi hitrostnimi dirkami, bi jima toplo priporočila kakovostno nezgodno zavarovanje, za vsak primer.
3. Kakšno vprašanje pa je to? Najlepša barva nasploh in za vse čase je modra, ki je barva neba, morja in hkrati barva Adriaticovega znaka. Slovenske pisanice pa so čudovite in najlepše na svetu, ko so pobarvane z ljubeznijo in navadno čebulo, in ko jih otraci najdejo skrite v košarici pod grmom za domačo hišo.

1. Beograd je bil naše glavno mesto 72 let. Kako dolgo nam bo Bruselj?

2. Po zadnjih raziskavah javnega mnenja je Janša prehitel Ropa. Vaš komentar!

3. Katera barva bo letos najbolj primerna za barvanje jajc. Utemeljite!

Denis Šparaš

študent tretje stopnje na mariborski pravni fakulteti, avtor nagrajene diplomske naloge, Kuštanovci

1. Razen začetnic bi bolj težko potegnili ločnico. Beograd je bil glavno mesto države, ki je obstajala umetno, temelječ na nekem kultu osebnosti in politični misli. Bruselj pa bo center odločanja in dela birokratskega aparata in nikoli glavno mesto, čeprav bodo spet krivi »oni« tam v Bruslju za vse težave doma.
2. Politika in javno mnenje sta kot vreme. Enkrat toplo, drugič hladno. Ljudje smo ali so se pač naveličali ene opcije. Ali bo druga to izkoristila, pa je, upam da, več kot le vprašanje obračanja po tistem ali za tistim, kar hočejo volivci slišati. Oba imata svoj prav in oba tudi govorita stvari, ki niso popolnoma točne. Mi pa lahko to kritično ocenimo.
3. Upam, da zelena. Ker bo to pomenilo, da je bilo irsko predsedstvo uspešno pri doseganju kompromisa prihodnje ustave EU, in ker bomo vstopili v EU in postali člani v času predsedstva najbolj zelene dežele v Evropi. Za Pomurje pa bo to, upam, pomenilo tudi uspešno letino in več zelenja kot lani.

Mag. Gabrijela Zver

slavistka in prevajalka, iz Lendave

1. Kako dolgo? Dokler se Evropejci ne bodo naveličali naših zdrah. Za te reči smo talentirani.
2. Oh, ne politika! Kaj naj povem glede na to, da sem apolitična? Zakaj pa se politiki ne bi smeli med seboj razlikovati in se menjavati na stopničkah priljubljenosti? Tako navadni ljudje vsaj izvemo, kaj se dogaja v loncu, kjer se kuhamo v naši kokoši »župici«, pardon, državici.
3. Ja katera? Saj je odgovor že serviran v vprašanju: v modri z rumenimi okraski. Obliko okrasov prepuščam bralcem.

Milan Verdev

urednik Radenskega vestnika, Radenci

1. Tako kot se je enkrat že izkazalo za Beograd, še prej pa za Dunaj, se bo tudi za Bruselj: »Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal!« Evropa bomo morali prepoznati kot vrednoto, priložnost za hitrejši razvoj ter večjo kakovost življenja naših državljanov in državljanov. Brez jasnih ciljev, ki bodo segali onkraj mandatov in volitev, bržkone ne bo šlo, enako tudi ne brez ljudi in več znanja. Njihova sreča, svoboda ter enakopravna vključenost v življenje so ključni za to, da se bomo v Evropi počutili doma. V tej, ki je severno, vzhodno in zahodno od nas, in tudi oni, ki je jugovzhodno. Tam smo nekoč že bili doma. Ostali so nam bližina, poznavanje trgov in številni kontakti. Obetajo se nam proslave, njim bodo sledili popristopni šoki, obeta pa se nam morebiti tudi hitrejši regionalni razvoj, posebno še Pomurja, ki je itak zadnje na lestvici razvitosti in lahko napreduje samo še navzgor. Želimo in upajmo, da navzdol ni več mogoče. Ali pač?
2. Politika, to so interesi, volitve pa so šov in dirka, v kateri zmagojuje boljši.
3. Za barvanje jajc bo letos prav gotovo najprimernejša modra z novo zvezdico Evrope - Slovenija. Če je komu ostalo še kaj rdeče barve, pa bo tudi prav. Za jajca jo dobite najlepše iz čebulne lupine. Čebula je zdrava, le preveč blizu si je ne nosite, da vam ne bi šlo ob vsem lepem še na jok ...

10 svečk na torti Slovenije

Slovensko zdomsko društvo Slovenija - Slowenische Verein, ki ga je v Rankweillu, v deželi Vorarlberg, ustanovil Štefan Škerlak z Vaneče, je ob letošnjem pustu »upihnilo« 10. svečo na rojstnodnevni torti. Nekoč je bila tam velika kolonija Slovencev, med njimi je bilo največ Prekmurcev. Iz leta v leto jih je manj. Tisti najbolj zagrizeni še vztrajajo. Če so tam že pustili naj-

Vorarlberg – Mali Balkan

Predstavniki dežele Vorarlberg so tuje delavce Rudi Zimmermann (na desni) čestita predsedniku društva Slovenija Štefanu Škerlaku. Oba sta tudi v zasebnem življenju velika prijatelja. Rudi je že večkrat obiskal Prekmurje in zelo ceni naša vina ...

lepša leta svoje mladosti, želijo vzdržati do zaslužene pokojnine. Raztreseni so od Bludenza, Rankweilla pa do Dornbirna in Bregenza, ki ga božajo valovi »nemškega morja« – Bodenskega jezera. Nekaj več kot 100 članov živi in diha s svojim predsednikom Štefanom, ki včasih vsaka dva tedna potuje v domovino, kjer si je postavil dom, in se počasi pripravlja na zaslužen pokoj (čeprav hkrati zatrjuje, da v pokoju ne namerava mirovati).

Praznovanje okrogle obletnice so pripravili v bližnjem Brederisu, v dvorani, ki jim jo za take priložnosti odstopi otroški vrtec (društvo nima lastnih prostorov). Kot se za tako priložnost spodobi, so po zvokih slovenske himne opravili uvodni del, ko so iz rok generalnega konzula RS v Celovcu Gregorja Jovana prejeli priznanja: Štefan Škerlak, Karel Lutar in Viktor Ropoš. Na kratko sta spregovorila predsednik Štefan Škerlak in podžupan občine Puconci Ernest Nemec. Društvo namreč že od vsega začetka deluje pod okriljem puconske občine, plodno in uspešno pa je sodelovanje tudi s tamkajšnjo osnovno šolo. Ravno učenci te šole so sodelovanje oplemenitili z bogatim kulturnim programom (glasbeniki, pevke, humorista), ki ga je povezovala Vanja Vrečič. O njem se je pohvalno izrazil konzul Jovan: »Prisrčna slovesnost ob 10. obletnici društva Slovenija me je prijetno presenetila. Program, ki so ga pripravili učenci ob pomoči mentorjev, je bil evropsko in domoljubno naravnani in se ga ne

bi sramovali tudi na najvišjem nivoju. Niti, ki ste jih omenjali v nagovoru, so res trdno spletene. Le tako lahko naši ljudje v več kot 700 km oddaljeni deželi Vorarlberg še vztrajajo. Najlepša leta svoje mladosti so pustili na gradbiščih, v tovarnah in drugod, kjer jim je nič kaj prijazna tujina rezala včasih tudi bridek kruh. Ponosni smo nanje in takih ter podobnih srečanj si le želimo.« Društvo je izrekel pohvalo tudi v deželi Vorarlberg odgovoren za tuje delavce Rudi Zimmermann, ki včasih rešuje probleme zaposlenih tujcev in je zelo zadovoljen ravno s slovenskimi delavci.

Sicer pa so v preteklosti tem krajem pravili kar Mali Balkan. Poleg Slovencev je tu delalo okrog 25.000 Turkov in Kurdov ter okrog 20.000 pripadnikov nekdanje Jugoslavije – največ Bošnjakov in Srbov. Upravno središče je Feldkirch, blizu meje s Švico in Lichtensteinom, Rankweill pa leži v osrčju pokrajine in ima močno razvito tekstilno in predelovalno industrijo. Tovarna sokov Rauch sodi med najvidnejše tovrstne proizvajalce v Evropi. Tudi v njenih halah je delalo mnogo naših ljudi. Največ Prekmurcev živi prav v Rankweillu, Altachu Götzis in Dornbirnu. V prostem času se družijo med sabo in si pomagajo, da lažje premagujejo domotožje in težave, ki jih prinaša »gastarbeitersko« življenje. Prav društvo jim pri tem pomaga. Pa

Cerkev sv. Martina z vinsko trto na pobočju je nekakšen zaščitni znak Rankweilla. Z nje je prelep razgled na švicarske ledenike. Pogled pa sega vse do Bodenskega jezera, ki mu pravijo kar nemško morje.

ne samo po moralni, ampak tudi po materialni plati. O tem pričajo podarjeni računalniki in športna oprema otrokom naših zdomcev in OŠ Puconci pa tudi druge oblike pomoči tistim, ki se znajdejo v različnih težavah.

Solza ob slovesu

Na pustno soboto se je slavje ob zvokih ansambla Legija nadaljevalo do zgodnjih jutranjih ur. Da je bilo lažje zdržati do jutra, je poskrbel kuhar Dušan Zelko s svojo ekipo. Kot že tolikokrat, je bilo slovo ganljivo – najtežji del praznovanja. Pri srcu je bilo težko nam, ki smo se poslavliali, še bolj pa njim, ki so ostali na stičišču meja Avstrije, Švice in Nemčije. Šoferja Anton Gorza in Martin Sobočan sta potem varno krmarila avtobus po slikovitih alpskih dolinah, obdanih s 3000 metrov visokimi vršaci. Nizala so se smučarska središča St. Anton, Innsbruck, Schladming ... Del poti smo opravili tudi po Nemčiji – mimo Chimseeja in Berthesgaдна. Seveda ni šlo brez postankov in okrepčil, ki so nam jih dali na pot rojaki iz Vorarlberga.

Tako je društvo Slovenija stopilo v drugo desetletje in želimo mu še mnogo rojstnih dnevor, čeprav je tistih, ki živijo daleč od domovine, čedalje manj. Sami pravijo, da naslednje okrogle obletnice prav gotovo ne bodo dočakali v tujini. So pa predstavniki majhne dežele na sončni strani Alp, ki bo 1. maja stopila v veliko evropsko skupnost.

Janez Konkolič

Tudi tokrat je ob slovesu nastala »gasilska« kot spomin na 10. obletnico, dobro zabavo in prijetno dvodnevno druženje. Pred nami pa je dobrih 750 km poti do Vaneče (zadnje postaje). Vsaj do Innsbrucka bo treba zdraviti porednega »mačka«, potem pa bo že postanek za »tankanje« ...

Ne zgodi se vsak dan

Nesrečni družini na Vaneči pomagali gorski kolesarji

Lep dokaz za to, da solidarnost ne pozna meja in da kljub veliki bolj izkrivljenim odnosom v družbi tudi pri nas še živijo dobrotne ljudje, bi lahko zapisali tudi v primeru nesreče, ki se je zgodila 11. januarja letos in v kateri so 83-letna Pavla Marič ter njena 55-letna vnukinja Cvetka in 13-letni vnuk Uroš izgubili praktično vse. V postopku je namreč njihova hiša na Vaneči ob vznožju Goričkega pogorela, prav tako pa tudi gospodarsko poslopje, dva prašila in kmetijska mehanizacija. Da bi bila nesreča še večja, sta otroka 11. leti izgubila tudi oba starša.

Gorski kolesarji končno na Vaneči

Slovenska ljubiteljska družina gorskih kolesarjev, ki si po predhodnem dogovoru na internetnem forumu <http://tabla.net> že lep čas srečuje na najrazličnejših koncih, se je hitro in dogovorila tudi za to nenavadno dobrodelno akcijo.

Prireditve, ki je delovala po sistemu štafete oziroma etapno kolesarjenja skupin, ki so si na dogovorjenih mestih predajale zbrana sredstva in jih povečevala z novimi – lastnimi prispevki, zbiranje pa je potekalo tudi na spletni strani, je hitro in zelo učinkovito. Vanjo se je aktivno, torej s kolesarjenjem, vključilo kar blizu 50 kolesarjev iz vseh slovenskih pokrajin.

Skupina primorskih kolesarjev je začela več kot 300 kilometrov go pot do Prekmurja čisto na drugem koncu Slovenije, nemo Luciji. Pot jih je potem vodila prek Črnega Kala, Postojne, Vrhnik in Ljubljane. Na poti do našega glavnega mesta so

Uroš, Cvetka, Jože, Ferdinand in Pavla

dveh krakih pridružili kolesarji s severne Primorske in Gorenjske, so štartali v Tolminu oziroma na Jesenicah. Štafeta dobre je v Hrastniku, odkoder je krenila na pot naslednji dan. V Celju pridružila dolenjska, v Mariboru pa koroška naveza.

Skupina kolesarjev – glavnino so v zadnji etapi sestavljali radomirski in radenski gorski kolesarji, v njej pa sta bila tudi Jože Brvar in Andrej Trojar, ki sta s kolesi prevozila kar pot od Ljubljane do Vaneče (več kot 200 kilometrov!), je na cilj prispela naslednji dan popoldne.

Tedaj sta Jože in Andreja omenjeni družini simbolično predali zbrana sredstva, ki so jih prostovoljno prispevali v akciji sodelujoči kolesarji. Zbranih je bilo 269.820 tolarjev, sredstva pa so ločeno prispevali tudi kolesarji iz Zagorja in Litije. Omeniti velja tudi podvig Milana Rejca in Tomija Beskovnika, ki sta kolesarila od Kopra do Ljubljane.

Prizadeta družina, ki trenutno prebiva pri sorodnikih oziroma sosedih Ferdinanda Flisarja in si želi, da bi na pogorišču zrasla nova hiša, kar ni mogla verjeti svojim očem o taki nenavadni gesti gorskih kolesarjev. Ti so kljub zimskemu času koristno združili s prijatelji

Gera Grabar

Kako je vinogradnik Danilo osvojil Pohorko Magdo?

Tašče o zetih & Zeti o taščah

11
Penova
nadaljevanke

Ugledni vinogradnik iz okolice Radgone je »zmagal« v dvoboju s prijateljem Borutom. Steyerjevi vidijo prihodnost v dišečem tramincu, kraljevem vinu, dišeči pinji.

Gotovo so redki tisti ljubitelji vrhunske kapljice na skrajnem severovzhodu države ter tudi širše po Sloveniji in ponekod v tujini, ki še niso slišali za družino Steyer iz Plitvice pri Gornji Radgoni. Toda mnogi Steyerjeve poznajo ne samo po odličnih vinih – kjer je v ospredju znameniti dišeči traminec ter še nekatera sorta tih in peneca vina –, ampak tudi kot glasbeno družino, kajti oče Jože in mama Jožefa ter otroci Danilo, Irena in Sabina so tako ali drugače povezani z glasbo. Pri Steyerjevih pa imajo tudi zanimivega zeta za našo rubriko, in sicer mladega gospodarja. 34-letni Danilo Steyer s soprogo Magdo ter 4-letno Vanejo in še ne enoletnim Markom vidi prihodnost v 15 hektarjih vinograda, predvsem pa v okoli 100.000 litrih letno pridelanega vrhunskega dišečega traminca in drugih kakovostnih vinih. Ne boji se namreč konkurence, saj s svojo kakovostjo dosegajo visoke cene tako na domačem trgu kot tudi na Hrvaškem, v Avstriji, Angliji in Nemčiji. Napolnijo sicer okoli 60.000 buteljk, željo pa si, da bi vse svoje vino prodali v buteljkah, šele takrat bi bili popolnoma zadovoljni.

Danilo je OŠ obiskoval v Apačah, srednjo kmetijsko šolo v Mariboru, študiral pa na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kjer se nekako tudi začne naša zgodba, povezana s soprogo Magdo in taščo Ivanka Leskovar. Že sredi študija, pred približno desetimi leti, se je tudi odločil, da se bodo ukvarjali predvsem z vinogradništvom in vinarstvom. Toda ob tej priložnosti nas je predvsem zanimalo, kako mu je uspelo osvojiti srce »trmaste« Pohorke Magde. »Očitno je moj primer pokazal, da je življenjska pota težko predvideti. S prihodnjo soprogo sva hodila skupaj tudi v srednjo šolo, a ne v isti oddelek, in zanimivo, da se v štirih letih niti enkrat nisva pogovarjala. Ona je bila predsednica svojega oddelka in je bila tako nekoliko »višja« ter nas navadnih smrtnikov ni niti videla, kaj šele poznala. Toda prišel je študij v Ljubljani in spet sva bila skupaj. Takrat sva se s kolegom Borutom iz Korene dogovorila, da bo en teden on peljal v Ljubljano, drugi teden pa jaz, in ob tem smo pobirali tudi Magdo ter še kakšno sošolko v smeri proti Ljubljani. Posebej pa sva se z Magdo približala potem, ko ji pri neki seminarski nalogi ni šlo najbolje, jaz pa sem jo ravno takrat iskal, da bi mogoče šla na kakšen sok ali kavo. Toda ko sem jo našel v bloku, mi je takoj odvrnila, da naj jo pustim pri miru, ker da ona čaka. A je le pristala, da sem ji pomagal, in naloga je bila rešena že v pol ure, čimer se ji je prikazala Marija. In s tem sem se ji nekako prikupil. Tako se je začelo, torej leta 1991, ko sva bila v 2. letniku. Nekako dobrih deset let pozneje, osmega ali devetega (gleda prstan) septembra 2001, sta prišla Vanea in Mark, tako da smo že prava družina,« pravi Danilo, ki pa še naprej dela skupaj z očetom in mamo, saj oče vodi vinogradniški, on pa vinski del trdelave, Magda ekonomijo ...

Ko gre za taščo, pa Danilo pripoveduje: »Vedno, ko sem vozil Magdo domov, sem se seveda ustavil tudi pri njih, tako da sem tudi prihodnjo taščo hitro spoznal. Ob neki priložnosti me je Magda predstavila kot »ta pravega« in pozneje je vse skupaj še bolj poglobilo. Sicer pa tudi prej, ko se to še ni vedelo, je bila tašča prijazna in gostoljubna, še posebej so se lačnemu študentu prilegli dobre pohorske domače salame in vrček vina. Ves čas smo v dobrih odnosih in vedno smo z veseljem skupaj, zato izkoristimo vsak prost trenutek, da se odpeljemo k njim ali da oni pridejo k nam. Lahko samo ponovim, da je lepo imeti takšno taščo,« dodaja Danilo.

»Jo je bila prava pravljica, kako sta se spoznala in vzljubila Magda in Danilo. Najprej sta hodila skupaj v srednjo šolo, kjer se v štirih letih ni zgodilo nič, razen mogoče kakšnega skrivnega pogleda, a sta potem skupaj začela študirati na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. In potem se je začelo, ko sta se kot Magdina »prevoznika« v Ljubljano vsak teden menjavala. Danilo iz Plitvice in skupni prijatelj Borut iz Korene. Domači kar nekaj časa nismo vedeli, kateri je pravi in nekega dne smo »zahtevali«, da nam Magda to zaupa. Takrat, ko je v drugem letniku fakultete, nam je predstavila Danila, ki smo ga seveda že poznali, saj se je pogosto ustavljal, ko so se peljali proti Ljubljani ali nazaj. Moram povedati, da sem bila zelo vesela, čeprav Danila še nismo dobro poznali. Toda fantu sem takoj videla globoko v dušo in neka notranja sila mi je govorila, ta na je pravi. In ni bilo dolgo od tega, že smo bili povabljeni v Plitvice, kjer sta se družini tako navezali, kot da bi se poznali že vrsto let. Tako se je njuno prijateljstvo sprevrglo v pravo ljubezen in zato sem zelo namreč pripovedovala zgodbo o svojem zetu Danilu Steyerju Ivanka Leskovar iz Polane tik pod Pohorjem, ki je doma na zelo sodobni hriboviti kmetiji, veliki 30 hektarjev.

Z mojim šefanom, ki je pred sedmimi leti umrl, imata poleg Magde še še štiri hčerkice in Mirana, ki je najmlajši in je doma na kmetiji. Veliko je dela na tako veliki kmetiji, toda za družino se mora vedno najti čas, kot sama pravi, in prizna, da sem nadvse zadovoljna z Danilom, saj si boljšega zeta skoraj ne bi mogla želeli. Tudi sploh je vsa družina enkratna in iz takšne družine ne more priti nič slabega,« končuje tašča Ivanka.

Oste B.

Učiteljica Zalika se rada vrača na Mursko polje

Simfonija življenja Rozalije Vremšak se je začela oblikovati v Babincih št. 18 pri Ljutomeru pred 72 leti. Mama Marija Krajnc je takrat povila malo Zaliko (tam zdaj živi sestra Vida Šonaja, posestvo pa je prevzel njen sin Beno). In le kdo bi lahko prerokoval, da bo to drobno kmečko dekletce nekoč učiteljica, ki jo bodo oblasti poslale po dekretu poučevati po Sloveniji. Službovala je v več krajih in se ustalila v Kamniku. Danes je skrbna, razumevalača mati, žena in babica. Njen mož je skladatelj, koncertni pevec, profesor in zborovodja Samo Vremšak.

Skladatelj Samo Vremšak ima ženo iz Babinec

Zakonca Krajnc sta v Babincih pri Ljutomeru z ljubeznijo obdelovala okoli deset hektarjev njiv in travnikov. Pridelovala sta vsega po malem. In pri Škofovih, kot se je reklo hiši, so se rodili štirje otroci. Hčerka Vida je ostala na kmetiji, zdaj pa je prevzel posestvo že njen sin Beno Šonaja. Z družino prideluje pšenico in buče in je tudi zaposlen v ljutomerskem Mlekoprometu. V Babincih so vrata vedno na široko odprta za tam rojenega Branka. Je upokojen učitelj in živi v Celju. V rojstni hiši se rad ustavi tudi sin Mirko. Bil je trgovski potnik in živi v Brebrovniku. Zalika, ki smo nedavno obiskali v Kamniku, je upokojena učiteljica in je še posebno navezana na sestro Vido.

Veseli bróči v Brebrovniku leta 1976. Prvi z leve sedi, že pokojni, Rozalijin oče Jakob. Stoji zet skladatelj Samo Vremšak z ženo Zaliko. Zbrani pojejo: »Jaz pa v gorice grem ...«

Rozalijo Vremšak domači v Kamniku kličejo Zalika. Njena življenjska pot je bila trda. Ko je bilo Krajncem otrokom po sedem let, so morali poprijeti za številna kmečka opravila. Oče je bil strog, dosleden gospodar. Osnovno šolo so otroci končali v Ljutomeru. Tja in nazaj so dnevno prepešali po 12 kilometrov.

Zalika je končala v Ljutomeru tudi nižjo gimnazijo. Lepe spomine ima na takratnega ravnatelja Jana Baukarta. Bil je češkega rodu in je pisal duhovite zgodbe o Prlekijah. Zinka Zacherl je učila glasbo in njeni zbori so vzorno peli. Zalika se spominja, »da so peli kot slavčki«.

V tistih časih so v Babincih peli pri raznovrstnih kmečkih opravilih. Še posebej ob ličkanju in na bróvi. Krajncovi gorci niso imeli, razen razsežnih domačih brajd. Na trgatav so hodili k sorodnikom. Zalika se spominja, kako veselo je pela z bratom na paši. Dvoglasno sta jo vrezala doma in v šoli naučene pesmi.

Gonja proti verujočim

Redkim na Murskem polju je bilo v tistih časih dano oditi na učiteljske. Zalika se je leta 1947 odpravila študirat v Maribor. Na tamkajšnjem učiteljsku je doživljala neprijetna šikaniranja. Ravnateljica Draga Humek je bila izrazito sovražno razpoložena do verujočih. Vsak ponedeljek so zasliševali dijake, kdo od njih je bil pri nedeljski maši. Okoli 40 verujočih je izključila z učiteljske, nekatere celo iz četrtega letnika.

Gospa Rozalija Vremšak nam je pripovedovala, da je bil v tistih časih za kmečke otroke velik dosežek, če so končali srednjo šolo. Ona je končala učiteljske leta 1951. V tistih letih so bili učitelji tudi tako imenovani tečajniki. Eni niso imeli končane niti osnovne šole. Drugi so imeli med vojno skoraj končano srednjo šolo in so po vojni delali pedagoške izpite.

Učila po Sloveniji

Po nareku oblasti je Zalika začela življenjsko pot predmetne učiteljice leta 1951 v Miklavžu pri Ormožu. Tam je ostala 6 let. Zatem so jo za tri leta premestili na Cven. In od tu je romala, skupaj z mlado učiteljsko družino, v Raven na Primorskem. Tam kraj se danes imenuje po starem Sv. Peter nad Sečovljami. Tam je učila pet let.

Vedno je rada pela in poučevala otroške pevske zборе. Našla si je tudi čas za sodelovanje v Učiteljskem pevskem zboru Slovenije. V njem je pela 12 let in z njim prekrizala del takratne domovine in zamejstva. Učiteljskemu zboru je tu in tam strokovno pomagal znani slovenski skladatelj Samo Vremšak. In leta 1980 je bil Vremšak povabljen kot solo pevec na turnejo učiteljskega zbora po Švedski. Njune življenjske silnice so se zblizale na ladji blizu švedske obale.

Poročila sta se v Piranu leta 1965. Leto pred tem je Zalika rodila v Kopru njunega sina Borisa. Družinsko življenje sta si uredila v Kamniku. Zalika se je zaposlila kot učiteljica v

Zavodu za invalidno mladino Kamnik. In potem je povila še hčerko Vladko. Na tej šoli je službovala 21 let. Na ta čas ima lepe, tudi ganljive spomine.

Samo in Rozalija Vremšak živita v rodbinski hiši Vremškovih v Maistrovi ulici 8 v Kamniku. V njej je že glasbeno ustvarjal Samov oče Ciril. To je velika in trdna meščanska hiša, ki je del starega mestnega jedra. Njena veža je oblikovana po načrtu arhitekta Plečnika. In v tem domu nastajajo Samove glasbene umetnine.

Ustvarja posvetno in cerkveno glasbo

Zalikin mož Samo Vremšak, ki mu je zdaj 74 let, je ustvaril številna orkestralna in koncertna ter vokalno-instrumentalna dela in izjemno obsežen opus solističnih, komornih in zborovskih del. In ustvaril je rapsodije, koračnice, sonate ... Posvečal se je posvetni in cerkveni glasbi. Skupno je ustvaril okoli sto različnih instrumentalnih skladb in 300 zborovskih del. Priredil je številne narodne pesmi, med drugim Marko skače, Mura, Mura in nekaj porabskih. Veliko je nastopal kot solo pevec oziroma baritonist. Zaradi izjemno plodnega glasbenega dela je od letos častni občan občine Kamnik. Gre za izjemno glasbeno družino. Glasbeno akademijo so končali tudi sin Boris, hčerka Vladka in drugi člani družine.

Samo Vremšak je tudi več kot 30 let dirigiral kamniškemu moškemu zboru Lira. Ta najstarejši slovenski pevski zbor je gostoval tudi v Ljutomeru. In te moške korenine izpod Kamniško-Savinjskih Alp so še posebno lepo zapele na družabnem srečanju na vinorodnem Jeruzalemu.

To so Vremškovi iz Kamnika. V sredini je mama Rozalija, desno njen mož Samo, ob njem sin Boris z ženo Leo, spredaj sta njuni hčerki Nika in Nuša, prva z leve pa je Borisova sestra Vladka.

Pogosto v Babince, Brebrovnik ...

Gospa Zalika je upokojena od leta 1987. Njene korenine z rodno Prlekijo so trdne. Pogosto si sestri in brata telefonirajo, se obiskujejo. Posebej prijetna so srečanja v vinogradu v Brebrovniku. Takrat skladatelj Samo Vremšak rad prislusne starim prleškim napevom. In pojejo vsi, domačini in gostje.

Od leta 1997 je posebej živahno v Babincih 15. avgusta. Takrat prirejajo tradicionalno srečanje Babincarjev. Zberejo se tam živeči in tam rojeni. Na ta datum je imela včasih god že dolgo pokojna Krajncova oziroma Škofova mama Marija. Spomini so pristni in tako se rodbinske vezi še bolj utrjujejo. V Prlekijo se včasih pripeljejo tudi drugi sorodniki iz Kamnika, Celja in drugih krajev ter obratno.

Na srečanju Babincarjev imajo najprej mašo ob vaški kapeli. Ob gasilskem domu je nato veselica. Zapeše domača folklorna skupina, ki ji daje takt domačin Jureš. Zaigrajo domači glasbeniki in slišati je pesem, obujanje spominov ... In Zalika je ponosna, da je dala njena generacija rojakov zdravnika Vlada Šandorja in salezijanca Janka Novaka. Žal je prvi že pokojni.

Vrstijo se obiski, izleti, praznovanja. A je bilo včasih drugače. Morje je videla Zalika prvič, ko ji je bilo 17 let. Starša sta bila dosledna. Delo na kmetiji je bilo prvo. Niti na romanja Škofovi niso hodili, kar je v teh krajih sicer stara tradicija. In Zalikini šolarji so bili sprva bosonogi, slabo oblečeni. Električna luč je zasvetila v Miklavžu pri Ormožu šele leta 1954. Takrat so v šoli simbolično razbili petrolejko. Potem si je kupila Zalika prvo kolo. To je bil zanjo izjemno pomemben dogodek. Vsestranski napredek se je potem vedno bolj širil na podeželje in v mesto. In bili so vzponi ter padci, udarniško delo, vzpon in razkroj nove ideologije ...

Ostali so spomini. Prijazen spomin na Mursko polje ohranja naša rojakinja tudi v domačem imenu Zalika.

Franček Štefanec

Pia in
Aisha:

Najrajši imava, ko gredo moški »ful zrajcani« domov

V petek zvečer središče družabnega dogajanja v Pomurju ni bila Murska Sobota, ampak Bar R v Lemerju. Tam sta nastopili menda dve najbolj znani slovenski striptizeti Pia in Aisha. S svojim dveurnim nastopom sta obnoreli obiskovalce. Za vse, ki niste bili v Lemerju, bomo v naslednji reportaži poskušali pričarati malce petkovega dogajanja.

Ponujalo se jih je veliko, le redki so bili izbrani.

Striptiz v Lemerju

Striptiz. Po Slovarju slovenskega knjižnega jezika se striptiz razlaga kot točka, med katero se nastopajoča plesalka postopoma slači. Ponavadi ga izvaja mlada, nasmejana, komunikativna in seksipilna plesalka, ki nastopa tudi v izvirnih kostumih. Lahko je nevesta, učiteljica, vojakinja, policistka, medicinska sestra in še bi lahko naštevali. In prav to se je v petek dogajalo v Lemerju. Še več, postopoma sta se slekli dve plesalki, na koncu pa s skupno točko poskrbeli za vrhunec večera. Tako smo bili vsi zadovolj(e)ni: nastopajoči, njun zastopnik, občinstvo in tudi mi, saj smo dobili zanimive posnetke pa tudi besedila ni bilo težko napisati.

Bar R Lemerje. Ko smo malo pred polnočjo prispeli na prizorišče dogajanja, je bilo v zraku že čutili napetost in pričakovanje. Lokal se je počasi polnil, na mizah in točilnem pultu so se kopičili prazne steklenice in kozarci, tisti najbolj preračunljivi pa so počasi začeli zavzemati najboljše polčaje za spremljanje nastopa Pie in Aishe.

Med gosti je malo pred eno uro zjutraj završalo, saj se je Aisha pomanjkljivo oblečena sprehodila po lokalu. Kot bi mignil, so se vsi iz prostora, kjer se je točila pijača, premaknili v prostor, kjer bo nastop težko pričakovanih plesalk oziroma striptizet. Za Aisho je sledila Pia, nato je bil kratek odmor, v katerem si je občinstvo z novimi količinami pijače nabralo moči za vrhunec večera – skupni nastop Pie in Aishe.

Garderoba. Izbrani (bilo nas je malo) smo imeli možnost dostopa v garderobo obeh glavnih zvezd tega večera. Tam izvemo, da se obe že kar nekaj časa ukvarjata s tem, da ju to delo veseli in da moram pohvaliti občinstvo v Lemerju. Na vprašanje, kako vesta, kdaj jima nastop uspe, obe v en glas odgovorita, da takrat, ko gredo moški »ful zrajcani« domov. Na kratko. Med pripravo na skupni nastop pa smo izmenjali še nekaj besed z njunim zastopnikom Robertom.

Vrhunec večera. Vrhunec večera, sodeč po reakcijah občinstva, je bil lesbo show, ki sta ga izvedli Pia in Aisha, saj so varnostniki komaj krotili razposajeno množico. Vsi so (smo) se strinjali, da puncji obvladata svoj posel. Konec. Mi smo se odpravili domov, obiskovalci pa iz prostora, kjer sta Pia in Aisha nastopali, v prostor, kjer se je točila pijača. Lastnica lokala pa nam je v slovo omenila, da pripravlja v prihodnje še nekaj presenečenj. Očitno bo v Lemerju še velikokrat zelo vroče.

A. B.

N. J.

Pia med nastopom

Utrinek s skupnega nastopa

Aisha je v svoj nastop vključila obiskovalca.

Brez komentarja

U, kako niko...

Pretežno moško občinstvo, predstavnice nežnejšega spola bi lahko prešteli na prste ene roke, je nastop Pie in Aishe spremljalo v pravem navijaškem razpoloženju.

24-letna ribica Aisha in 23-letna levinja Pia sta najprej nastopili vsaka s svojo točko, na koncu pa sta uprizorili še tako imenovani lesbo show. Občinstvo je bilo navdušeno.

»Ljubezen je zakrivila tudi pozabljen avtomobil«

»Meja naj združuje ljudi in ne ločuje,« je stavek, ki smo ga slišali že ničlikokrat. Tudi v obdobju, ko je Slovenija in Madžarsko ločevala tako imenovana železna zavesa, ki so jo sredi prejšnjega stoletja zaradi takratnih političnih razmer in vpliva Sovjetske zveze postavili na meji med takratno Jugoslavijo in Madžarsko. Meja je čez noč ločila sorodnike, prijatelje in znance ter Slovence v Porabju in Madžare v Sloveniji odtrgala od matičnih domovin. Pred slabimi petnajstimi leti so se razmere, povezane z državno ureditvijo, spremenile, železno mejo so odstranili, prebivalci obmejnih regij pa so lahko spet zaživel drug z drugim. Najbolje od vseh pa sta pravilo, da naj meja združuje, upoštevala Norbert Gorza iz Čepincev in njegova Anamarija iz Andovec v Porabju na Madžarskem. Poročila sta se pred nedavnim, pred dvema tednoma pa je na svet prišla tudi njuna Petra.

Norbert in Anamarija Gorza

Iz najmanjše vasi v Porabju

Anamarija je torej doma iz Andovec, ki je najmanjša vas slovenskega Porabja na Madžarskem, kjer živi 58 ljudi. »V otroštvu smo ušpicili marsikatero neumnost,« je povedala Anamarija. Poleg vasi je tudi Črna mlaka, ki je naravna dediščina in del naravnega območja Orség. Legenda o tej mlaki pravi, da je nekoč stala tam, kjer je zdaj jezero, vasica z lepimi cerkvijo. Zgodilo se je, da je vaščanka zamudila mašo in tako vzkliknila od jeze: »Da bi cerkev plovila!« V tistem trenutku se je začela tresti zemlja in cerkev z vasico vred je utonila. Starejši pravijo, da križ cerkvenega stolpa vsako sedmo leto ob polni luni pokuka iz mlake. Ali ga je videl tudi Norbert, ko je obiskoval Anamarijo v Andovcih, nam sicer ni znano, vemo pa, da sta skupaj tako na slovenski kot madžarski strani meje preživela dobro leto, preden sta na matičnem uradu v Šalovcih izrekla zakonski da.

Prijazni ljudje

Poroka je bila v gasilskem domu v Čepincih, svati pa so prišli od blizu in daleč. Ker se porabski in prekmurški poročni običaji ne razlikujejo zelo, so pri poroki upoštevali kar oboje in ob polnoči predajali tudi nevestin čevlji. Tudi hrane in pijače je bilo veliko in gostje so povedali, da je bilo boljše kot v katerikoli gostilni. In če smo že pri gostilnah. Prav v eni od njih sta se spoznala tudi Norbert in Anamarija. Po končani osnovni šoli v Števanovcih je Anamarija obiskovala šolo za šivilje v Monoštru, obenem pa delala v gostilni na Verici. Ker gre za prvo vas ob meji in najbližjo Čepincem, je Norbert s prijatelji pogosto zahajal v lokal. »Najprej zaradi tega, ker so bili ljudje vedno prijazni in si se takoj

Gorzovi se v teh dneh navajajo na novo družinsko članico, saj je Petra stara šele dva tedna.

počutil domače, ko si vstopil skozi gostilniška vrata, saj so vedno našli kakšno dobro besedo za obiskovalce iz Slovenije in jih povprašali tudi o tem, kaj se dogaja v Čepincih, in morebiti tudi, kdaj bo spet kakšno praznovanje ob meji,« je dejal Norbert. V smehu pa je še dodal: »Poleg tega pa je bila pijača pol cenejša kakor v slovenskih gostilnah.«

Avtomobil v snegu

Norbert je bil Anamariji takoj všeč, pa tudi njemu so se svetile oči vedno, ko jo je zagledal. Ljubezen je bila tako močna, da je pred odprtjem mejnega prehoda na Verici včasih ubral tudi bližnjo pot po gozdni cesti, po kateri sta bila do vasi na Madžarskem le slaba dva kilometra. Enkrat pa se je celo zgodilo, da se je moral namesto z avtomobilom na slovensko stran vrniti kar peš. Namreč sneg in led sta prekrila cestišče in avtomobil ni mogel premagati s strmega hriba. Drug problem je bil ta, da je Norbert, ko se je zjutraj zbudil, pozabil, kje je pustil vozilo. Toda iskanje je bilo uspešno, večjih posledic pa ni bilo. Le Anamarija ga je tisti dan malce opomnila, naj si drugič bolje zapomni, kje pušča stvari, vendar opomin ni ogrozil njune ljubezni. Od tistega dne je bil Norbert previdnejši pa tudi mejni prehod

Anamarija in Norbert sta poroko proslavila v čepinskem gasilskem domu.

Čepinci - Verica so odprli kmalu po tistem. Edini problem, s katerim se je Norbert spoprijemal, je bil ta, da so mejni prehod zaprli že ob osmih zvečer, in če se je prihodnji Anamarijin mož dalj časa zadržal na madžarski strani meje, je ob vrnitvi moral narediti dodatnih šestdeset kilometrov, ki vodijo prek mejnega prehoda na Hodošu.

Petra je stara dva tedna

O tem, da bi po poroki ostala v Andovcih ali na Verici, kjer je živela Anamarijina babica, zakonca Gorza nikoli nista razmišljala, čeprav pravita, da je vas ena najlepših v Porabju, ki jo včasih obiskujejo tudi turisti. Namreč v vasi se je ohranilo veliko znamenitosti ljudske arhitekture,

hiše, skednji, vodnjaki. Nekaj hiš tudi obnavljajo. Obnovitvenih del pa so se morali lotiti tudi Gorzovi v Čepincih. Vendar ne samo zaradi neveste, ki je prihajala v hišo, temveč zato, ker je lani strela udarila v njihovo domačijo in uničila skorajda vse imetje. Bilo je treba popraviti streho, narediti novo fasado, zamenjati električne aparate in še in še bi lahko naštevali. Dela ni bilo malo, toda na srečo so priskočili na pomoč prijatelji in sorodniki z obeh strani meje,« je dejal Norbert, ki obdeluje tudi nekaj zemlje, obenem pa se vsak dan vozi na delo v Skakovce.

Anamarija je tačas doma, saj sta od rojstva njune Petre minila le dva tedna in se tako dojenček kot mamica in očka šele navajajo na nove urnike vstajanja, hranjenja, previjanja in drugih starševskih opravil. Naraščaja sta veseli tudi babici na slovenski in madžarski strani meje, ki sta ponosni tudi na snaho oziroma na zeta, Anamarijina svakinja pa je mladi mamici priskočila tudi na pomoč v prvih dneh po porodu in se je zato za nekaj časa preselila iz Porabja v Čepince.

Življenje po prvem maju

Zakonca Gorza, enako pa tudi vsi drugi prebivalci Porabja in Goriškega, veliko pričakujejo od prvega maja, ko bosta Slovenija in Madžarska skupaj vstopili v Evropsko unijo. Meja bo takrat še bolj združevala, čeprav bodo policisti še nekaj časa kontrolirali potnike, ki bodo želeli z ene na drugo stran slovensko-madžarske meje. Pri tem si vsi želijo, da bi bil mejni prehod odprt ves dan, ne samo dvanaest ur na dan, da bi bili ljudje v obeh pokrajinah še bolj povezani in da bi morebiti lahko bilo takih zvez, kakor sta med Norbertom in Anamarijo, med Prekmurjem in Porabjem še več.

Andovci, odkoder je doma Anamarija, so najmanjša vas v Porabju

Metka Recek iz Rogaševca: Že vrsto let delam kot učiteljica razrednega pouka. Zadnjih pet let na osnovni šoli Kuzma. Delo z otroki me veseli, osrečuje in bogati. Enako je s potovanji, ki so potovanja med različnimi kulturami, narodi, religijami in običaji. Potujem zaradi sebe, sprostitve in razbremenitve. Vsako potovanje pusti v meni neprecenljivo bogastvo, zaradi katerega se potovanje ne konča z vrnitvijo, temveč v meni živi in se razvija. Delček vsega doživetega se preseli kar v moje vsakdanje življenje. Ena od poti me je popeljala na Tajsko, v deželo slonov. Tiger, ki se ga dotikam, pa je pravi in nič kaj hud. Za tega in še za nekaj drugih že od malega skrbijo budistični menihi.

Ayutthaya se je po letu 1350 razvila v najlepše mesto na vsem Vzhodu. Leta 1767 pa so jo uničili Burmanci. Ostale so ruševine, ki pričajo o nekdanji lepoti mesta.

Kraljeva palača v Bangkoku, kjer se dogaja slovesno kronanje. Skrbni vrtnarji so pravi umetniki v obrezovanju drevja.

Še malo in večerja bo pripravljena.

Bangkok leži ob reki in je ves prepleten s kanali.

Bangkok

To je prestolnica Tajske in v prevodu bi lahko zapisali »Mesto angelov« ali »Božansko mesto«, čeprav je to le delček polnega imena Bangkoka, ki šteje kar 150 črk. Mesto angelov pa bi lahko bilo primer škodljivih vplivov zaradi nenadzorovane rasti mesta. Če je mesto pravi raj za nakupovalce in cilj mnogih, ki deželo obiščejo zaradi prostitucije, pa je prava mora za ekologe. Mesto se namreč duši v smogu in smeteh. Celo kralj je izjavil, da se bo mesto zadušilo v lastnih smeteh in utočilo v kanalizaciji. Niso redki tisti, ki se na ulice podajo z ruto na obrazu ali celo z masko in se na ta način vsaj malo zavarujejo pred onesnaženim zrakom. Promet v mestu pa je poglavje zase. Preseneti celo izkušenega popotnika. Prometna zmeda je stalnica bangkoških ulic. Problem rešujejo z dvonadstropnimi avtocestami, toda tudi to ni dolgotrajnejša rešitev.

Še najhitreje pridemo do cilja z najbolj priljubljenim prometnim sredstvom tukom, ki je posrečen kri-

Vsi, ki bi radi doživeli neokrnjeno naravo, našli zaenkrat še preproste ljudi, številno cvetje in obdelana riževa polja, se morajo podati na sever dežele. Ta je oddaljen le eno noč vožnje z udobnim vlakom, kjer ti kljub visoki, zunanji temperaturi obleka skoraj ni dovolj. Zjutraj tako komaj čakaš, da stopiš iz vlaka in se pogreješ. S klimatskimi napravami ustvarijo za nas nesprejemljive temperaturne razlike. Domačini so tega seveda vajeni. Vajeni pa so tudi »tajske klime« – to je vožnja pri odprtih oknih in vratih, ko piha na vse strani. Na koncu potovanja se je izkazalo, da smo tudi Slovenci kar utrjeni narod, saj se nobeden ni vračal prehlajen.

Najbolj turistični in obiskani mesti na severu države sta Chiang Mai in Chiang Rai. Mesto Chiang Mai, drugo najpomembnejše mesto na Tajskem, imenujejo tudi »roža severa«. Znano je po svojih budističnih svetiščih, katerih naj bi bilo več kot 300. Najstarejša so iz trinajstega stoletja. Ob templjih je tudi veliko samostanov, ki mlade fante duhovno oblikujejo in izobražujejo. Obleči meniško haljo je velika čast za tistega, ki jo bo nosil in ki se je odločil posvetiti življenje veri. Prav tako je to tudi velika stvar za njegovo družino. Odhod sina med menihe spominja na karne-

TAJSKA

Tajska je na različne načine povezana s sloni, in sicer spominja na slona že grobi zunanji obris Tajske. Tudi v tajskem gospodarstvu imajo trenirani močni sloni pomembno vlogo. Njihovo pomočjo vlačijo debela iz gozdov do rek, po katerih jih nato spravljajo do zbirališč. Državi je tudi precej slonjih farm, na katerih turistom prikazujejo, česa vsega so se sloni sposobni naučiti. Najpomembnejša pa je verjetno povezava slona z budizmom. Po budističnem izročilu naj bi namreč Buda spočel bel slon, ki se je z lotosom v rilcu dotaknil kraljičinega desnega boka. Po legendi naj bi bel slon določil tudi kraj, kamor naj potegnemo relikvijske Bude. Kakorkoli že je, dejstvo je, da je slon na Tajskem zelo cenjen.

Ta barvita azijska dežela, ki nikoli ni bila kolonija, je danes eden najprivlačnejših ciljev popotnikov in turistov, zadnja leta pa tudi cilj tujih investitorjev, ki bi tu radi našli kapital. Res je nekaj posebnega – dežela budističnih templjev, menihov v oranžni obleki, rajskih plaž, zlatih palač in pagod ter primitivnih plemen. Imenujejo jo tudi »smehljaja«, čeprav turizem pušča sledi (tudi negativne) tako na deželi kot njenih prebivalcih. Na vsakem koraku se srečamo s tradicijo in spreminjanjem. Kdor deželo sprejme s čuti, bo mogoče razumel tudi vso njeno raznolikost.

Pred vsako hišo ali vasico stoji hišica, ki zadržuje hude duhove in je bogato okrašena.

žanec med rikšo in motornim kolesom.

Nemogočim razmeram na cesti se je najlažje izogniti, če voziš rikšo. Vožnja s čolni po reki Čao Praji in njenih pritokih je najboljši način, kako priti do najpomembnejših znamenitosti. Med vožnjo z njimi pa si lahko ustvarimo približno podobo o življenju v mestu pred kakimi desetimi leti. Živahen promet po vodi je dal mestu seveda vzdevek, in sicer »vzhodne Benetke«.

Bangkok je mesto nasprotij. Tu sklepajo posle in ustvarjajo politiko, sem se še vedno stekajo niti cvetoče trgovine in prostitucije. Poslovno središče spominja na ameriška vele mesta – široke, sodobne avenije, visoke hoteli, poslovne stavbe, sodobni nakupovalni centri, bleščeče restavracije. Onstran teh avenij je resnični Bangkok – tajske lesene zgradbe, zarjavele kočice iz valovite ploče in trohneča kolišča najrevnejših. Niso redki prosiljaki na cesti in se darovalcu za vsak baht spustijo v priklanjajo. Čeprav se je bogastvo skoncentriralo v ozkih skupinah, revščina na Tajskem le razsežnosti kot v drugih azijskih državah.

Sever države

Vsi, ki bi radi doživeli neokrnjeno naravo, našli zaenkrat še preproste ljudi, številno cvetje in obdelana riževa polja, se morajo podati na sever dežele. Ta je oddaljen le eno noč vožnje z udobnim vlakom, kjer ti kljub visoki, zunanji temperaturi obleka skoraj ni dovolj. Zjutraj tako komaj čakaš, da stopiš iz vlaka in se pogreješ. S klimatskimi napravami ustvarijo za nas nesprejemljive temperaturne razlike. Domačini so tega seveda vajeni. Vajeni pa so tudi »tajske klime« – to je vožnja pri odprtih oknih in vratih, ko piha na vse strani. Na koncu potovanja se je izkazalo, da smo tudi Slovenci kar utrjeni narod, saj se nobeden ni vračal prehlajen.

Najbolj turistični in obiskani mesti na severu države sta Chiang Mai in Chiang Rai. Mesto Chiang Mai, drugo najpomembnejše mesto na Tajskem, imenujejo tudi »roža severa«. Znano je po svojih budističnih svetiščih, katerih naj bi bilo več kot 300. Najstarejša so iz trinajstega stoletja. Ob templjih je tudi veliko samostanov, ki mlade fante duhovno oblikujejo in izobražujejo. Obleči meniško haljo je velika čast za tistega, ki jo bo nosil in ki se je odločil posvetiti življenje veri. Prav tako je to tudi velika stvar za njegovo družino. Odhod sina med menihe spominja na karne-

V templju Wat Phra Singhu, enem najstarejših v mestu, smo se poklonili budističnemu menihu. Ta nas je blagoslovil, nam dal molitve in nam izročil bele vrvice za sramovanje. Moškim jo je privezal okoli zapestja, ženskam pa jih je dal v dlan, ker se žensk ne sme dotakniti.

Sicer se za versko življenje ne zanimajo le moški, tudi ženske, vendar ne morejo postati redovnice in tudi v samostan jih ne sprejmejo.

dežela slonov

Vsi gorskega plemena Akha na severu države.

Prebivajo v bližini templja, enkrat na mesec si tako kot menihi obrijejo glavo, nočijo pa preprosta bela oblačila.

Vsi budisti so zelo občutljivi, kar zadeva Budo in njegove nauke, in vsaka nespoštljiva gesta jih zelo prizadene. Pričakujejo, da se vsem Budovim upodobitvam izkaže kar največje spoštovanje, in to tudi cenijo. Bili smo prijetno presenečeni, ko so nam v nekem templju naključni domači obiskovalci obesili okrog vratu verižice iz jasminovih cvetov.

Chiang Mai je idealno izhodišče za treking po okoljskih gorah, kjer še vedno najdemo vasi, v katero civilizacija še ni prodrla. Mesto slovi tudi po nočni tržnici, ki je večja in bolj razočena kot v Bangkoku. Ko pade noč, tam prodajalci za svojimi stojnicami prodajo skoraj vse, kar si popotnik želi. Na ulici trgovcev prodaja odlične posnetke blaga z zvenečimi trgovskimi znamkami. Tudi so znani kot najboljši ponarejevalci in švicarske ure, različna oblačila znanih modnih oblikovalcev, kompaktne plošče, umetni izdelki dobijo svojo tajsko različico, ki je natanko podobna izvirniku, stane pa veliko manj. Prodajalci niso vsiljivi, in ko je odpor do barantanja za ceno premagan, nakupovanje postane užitek. Preden prodajalci pozno ponoči pospravijo svoje stojnice, so obložen z vrečkami in tuk-tuk je najprimernejši za prevoz do prenočišča.

Chiang Rai pa je najpomembnejše mesto na območju, ki se imenuje Zlati trikotnik. To je območje ob tromeji med Tajsko, Burmo in Laosom, kjer od nekdaj cvete trgovina z mamili. Danes se je tu na veliko razmahnila tudi trgovina s piratskimi zgoščenkami in drugimi tehničnimi ponaredki. Za revne prebivalce je bila pridelava opija vir preživetja, zato so jo z zakonom na Tajskem prepovedali šele leta 1869. Od takrat se je pridelana količina seveda zelo zmanjšala, v sosednjih državah pa se to ni zgodilo, zato trgovina še ni zamrla. Tajska vlada vpeljuje ob pomoči nekaterih drugih držav nove projekte, s katerimi skuša prebivalce odvrniti od pridelave opija.

Tako so dobile mnoge odročne vasi ceste, a tam pa je v vasi prodrla tudi prostitucija. Mlada nepismena dekleta zvodniki odpeljejo v mesta. Ker nato domačim pošiljajo denar, so v domaći vasi zelo cenjene.

Po nekajurnem pešačenju, v glavnem navkreber, smo bili že rahlo siti vročine, mršesa in džunglje. Ustavili smo se v spokojni gorski poplavi. Prebivalci vasi pripadajo glavnemu Karen, ki je eno od šestih glavnih gorskih plemen in se je na Tajsko priselilo iz Burme.

Gorska plemena severne Tajske so ohranila svoj jezik, običaje, vero, kulturo in seveda tudi značilna tradicionalna oblačila. Skupno število vseh se vrti le okoli pol milijona. Pleme Karen se deli na več družin in ena od njih je tudi družina Padaung, katerih ženske slovijo zaradi svojih dolgih vratov in jih zato imenujejo Dolgovratke.

Plavajoča tržnica je prava paša za oči. Trgovci sadije, zelenjavo, pripravljeno hrano in obrtniške izdelke ponujajo kar v svojih čolničkih.

Deklica iz plemena Dolgovratk prodaja njihove izdelke. Danes se za obroč odločajo prostovoljno. Še vedno je bolje, da pozirajo turistom, kot da s temi težkimi obroči delajo na polju.

Nastanili smo se v praznih kolibah, kajti pohištva ne poznajo. Tu se je čas ustavil, živijo še vedno kot pred stoletji. Edine pridobitve, ki smo jih opazili, so bile: sveča, s katero smo si svetili, plastične cevi, po katerih je bila do kolib speljana voda (pa ne do vseh), in zahodna pisana oblačila, ki kvarijo nekdanjo idilično podobo.

Ugotovili smo, da so Tajci zelo čisti ljudje. Ljudje pridejo k vodi z majhno kosarico, v kateri imajo pripomočke za osebno higieno, počepneje in se pošteno umijejo, ne glede na to, ali so sami ali ne.

Predstave s sloni na slonjih farmah privabljajo na tisoče ljudi.

Po ogledu vasi so se nam kar sama zastavljala nekatera vprašanja. Kaj in koliko je potrebno za srečo, katere stvari v življenju res potrebujemo, smo se čemu sploh pripravljani odreči ...? Preveč smo zagledani v jutrišnji svet, želimo prehiteti čas. Hočemo imeti več, kot ima sosed. Pri tem pa pozabljamo, da smo ljudje, da so okoli nas takšni, ki potrebujejo pomoč. Sami lahko veliko naredimo že s toplim pogledom in prijaznim nasmehom. Pa še nič nas ne staneta.

Vodniku Simonu smo na ognjišču sredi kolibe pomagali pripraviti okusno večerjo. Trajalo je res nekaj več časa, a na koncu smo bili vsi siti in zadovoljni. Tajska hrana je okusna. Sestavljajo jo v glavnem riž, zelenjava in meso v razmerju 5 : 3 : 1. K okusu pa svoje dodajo še različne začimbe.

Kanchanaburi

Kanchanaburi je provinca in mesto na zahodu države, na meji z Burmo, ki ga je res vredno obiskati. Mesto Kanchanaburi z okoličico je bilo prizorišče vojnih grozot. Nesmrtni ostanki in dejstva še vedno pričajo o vojni zgodovini, rišejo se v spomin obiskovalcev in nas seveda opominjajo, kako nesmiselna je vojna. Pomembnejše turistične atrakcije so povezane z II. svetovno vojno, ko je nastajala med letoma 1942 in 1943 »železnica smrti«.

Takrat je bil zgrajen znani most čez reko Kwae, katerega zgodbo sta po svetu ponesla knjiga in film. Na ogled je vojni muzej, nedaleč je vojaško pokopališče, sprehodimo se lahko po delu proge, imenovanem Hell Fire Pass, po originalnem delu proge pa se je še vedno mogoče peljati z vlakom.

Pogled z vlaka med vožnjo nam vzame sapo. Oči objamejo privlačen tropski pokrajinski prizor z gostim rastjem, pod katerim se vije reka. Toda ob spominu na tisoče nedolžnih žrtev, ki so tu pustile svoja življenja, se zjoče duša in pamet ne išče upravičenih razlogov za vojno.

Kanchanaburi pa nam ponuja tudi enega najlepših in najbolj obiskanih nacionalnih parkov Erawan. Biser parka je istoimenski sedemstopenski slap. Deževna doba omogoča, da so tolmuni polni in slapovi največji. Prijetno pa se je tudi okopati, če te ribe, ki se skrivajo v tolmunih, ne grizejo preveč. Sele ko smo to okusili na lastni koži, smo razumeli, zakaj se domačini kopajo oblečeni.

Tropski raj

In ko imaš dovolj vseh templjev, palač, pagod, vročine in visoke vlage, se znajdeš na rajski peščeni plaži, kjer te po kopanju v toplem tropskem morju boža blagi, osvežilni veter, ki rahlo upogiba krošnje palm.

Ponudba je velika in težko si je izbrati le enega od sto šestdesetih otokov ali otočkov Andamanskega morja, ki je del Indijskega oceana. Tudi druga stran Malajskega polotoka, v Siamskem zalivu, jih ponuja približno osemdeset. Nekateri med njimi so si pridobili nesmrtno turistično slavo, kot npr. Ko Puket in Ko Samua, ki sta si slab sloves pridobila zaradi tako imenovanega »seks turizma«.

Množični turizem je sprožil pospešeno gradnjo novih in novih hotelov. Ti pa so seveda zasenčili podobo neokrnjene narave. Naraščajoča prostitucija, kriminal, prena-

Družina pri delu na polju. Riževe sadike populiijo in jih presadijo na pripravljene terase.

polnjene plaže, vse več plastičnih vrečk, plastenk in pločevink na nekdanjih čistih plažah ter odpadki med bungalovi turiste odvrčajo. Raje se odločajo za manj znane, majhne in neobljudene otočke, ki imajo simpatična imena Ko Phi Phi, Ko Mok, Ko Poda ...

Ti otoki ponujajo kristalno čisto in toplo vodo, skrite zalive z belo mivko ter bogastvo podvodnega sveta. Potapljanje z masko je pravi užitek, počutiš se, kot da bi plaval v velikem akvariju. Marsikateri otoki pa ponujajo še kaj več, npr. kraške jame, velikanska drevesa mangrove in visoke skalne pečine.

Med večjimi otoki so organizirani redni prevozi z ladjicami, do manjših pa vas zapeljejo kar domačini s svojimi čolni »longtail«. To so dolgorepi čolni, katerim os z vijakom kot kakšen rep štrli iz motorja, ki je pritrjen na zadnjem delu čolna. Upravljanje takšnega čolna ni preprosto. Ker je motor na prostem, se jih sliši kilometre daleč, in tako edini, poleg vreščočih ptic, motijo otoški mir.

Na nekaterih otokih Andamanskega morja še živijo prvotni prebivalci, ki se že po videzu ločijo od Tajcev, ker izvirajo iz Indonezije. Tajci jim pravijo »ljudje z morja«, zaradi nomadskega načina življenja pa tudi »morski cigani«.

V senci uživaš v sveže pripravljenih koktejlih iz tropskih sadežev, na plaži pa prodajalci dolčas z opazovanjem majhnih opic, ki po koših ali pa kar po torbah kopalcev iščejo kaj za potešitev lakote, in v pogovoru s prodajalci, ki s svojo kramo hodijo gor in dol po plaži. Še hrano ti pripravijo, le izbereš, se dogovoriš za ceno in počakaš deset minut.

In podoba raja je popolna!

Voznja po originalnem delu »železnice smrti« nad reko Kwae.

»Ka, mi se poznamo?«

**Penova
akcija**

Najina prva žrtev je bila mlada gospodična. »O, zdravo! Ka si v petek tak hitro domov odšla? Naš, kak je blou vreden! Prideš v petek na rojstni dan?« V njenih očeh sva lahko razbrali le začudenje in željo, čim obzirneje pojasniti, da naju sploh ne pozna. A medve se nisva dali, nadaljevali sva s prijateljskim pogovorom, dokler ni popolnoma obnemela. Ob spoznanju, da gre za šalo, pa je le nemočno odprla usta ...

Le nekaj korakov stran sva se »zaleteli« v fanta, ki je imel alibi: »Ge san nej nigi bil, ko ste vojski!« Kljub temu sva ga lopnili po rami, ga prosili za številko simpatičnega prijatelja, ki ga menda spoznali prejšnji teden, in se mu »še enkrat« zahvalili za pijačo. Po tem ritualu je zdel že veliko bolj negotov, po glavi pa so mu najbrž rojile misli: »Kaj pa če je vseeno?« res ...?« Poslovili smo se, ne da bi doumel, da gre za skrito kamero. Zdaj veš ...

Končno smo jo dočakali. Pomlad namreč. Z njo pa višje temperature, vedrejša razpoloženja, razbijajoče srčke, prve pomladanske »žurke« ter novo Penovo skrito fotografijo. Kako dobro se mladi spominjajo prečutih noči in ljudi, ki so jih spoznali na zabavi? Z Majo sva se odpravili v središče mesta in »nacentrirali« nekaj potencialnih kandidatov, ki so s svojimi odzivi presenečali. Kljub najini izredni prepričljivosti ob razlagi, da smo skupaj preživeli večer, in ko sva iz rokava stresli še nekaj univerzalnih prijateljskih fraz, nama je večina obzirno razložila, da sva jih tokrat očitno, žal, z nekom zamenjali ...

Ko sva se popolnoma vživeli v najini vlogi, sva že na daleč spoznali pravega kandidata. Visok mladenič, ki je zaslanjano stopal proti nama, je bil trd oreh. Hladno nama je zrl v oči in odločno odkimaval. »Ne! Že eno leto nisem bil v Mariboru!« so bile njegove besede, ko sva ga pobarali, zakaj je tako hitro zapustil Prekmursko gibanico. Maja se je kar naenkrat spomnila njegove srajce, ki naj bi jo imel takrat »stoprocentno« na sebi, saj ji je zaradi zanimivega vzorca menda že takrat padla v oči. Navidezni hladnokrvnosti navkljub sva reveža popolnoma zmedli. Namesto da bi nadaljeval zeleno pot, se je zmedeno obrnil in se vrnil tja, od koder je prišel ...

Podali sva se na lov za mladim parčkom. Kot naročeno, sta mimo prikorakala simpatičnega zaljubljenca. Seveda sva napadli moško polovico. Ko je dekle zaznalo neko čudno domodedno, ki je kar vela iz naju, nam je »demonstrativno« obrnila hrbet in se posvetila bančnemu avtomatu. Najin ničesar krivi »plen« pa je ves čas nemočno, kot majhen otrok, ki je nekaj zgrešil in se bo mame, pogledoval k svoji izvoljenki. Fotografski objektiv je na njegov obraz pričaral nasmešek na obraz punce pa le olajšanje, da kljub vsemu ostaja le njen ...

Fanta na tej fotografiji se zdita zaskrbljena ... Najbrž so ju presenetile najine zahvale za pijačo pa razna vprašanja v stilu: »Zakaj nista včeraj prišla v park, če smo se zadnjič na pijači zmenili, da prideta?« Za trenutek se mi je zazdelo, da sta kar naenkrat podvomila o najinem duševnem stanju, saj sta z nagrbnjenimi čeli in presunjenim izrazom na obrazu zapuščala prizorišče. Nekaj korakov naprej sta se še enkrat ustavila in naju premerila s pogledi. Še sreča, da sta pravočasno odkrila našo fotografijo. V nasprotnem primeru bi nama najbrž poslala strokovno pomoč, tako pa smo si zaslužili le nasmeška in prijateljski pozdrav - s saj veste katerim prstom ...

Malce prestrašili pa so najmlajšo »malko« tokratne akcije, a se je kljub temu izkazala s svojo prijateljstvom in priporočili. Nostijo, iskrenostjo in priporočilnostjo pomagali, ko sva jo prosili za številko simpatičnega prijatelja, ki ga menda spoznali prejšnji teden, in se mu »še enkrat« zahvalili za pijačo. Po tem ritualu je zdel že veliko bolj negotov, po glavi pa so mu najbrž rojile misli: »Kaj pa če je vseeno?« res ...?« Poslovili smo se, ne da bi doumel, da gre za skrito kamero. Zdaj veš ...

Nekateri torej dobro vedo, s kom in kaj počno ob koncu tedna. Spet druge pa je vseeno začel glodati črviček dvoma: Le kaj sem počel(a), da se ju ne spomnim?

Podajte se tudi vi sončnim dnevom, polnim novih dogodivščin naproti, nadenite si sladke pomladne nasmeške in bodite odprti za nova poznanstva. Pa čeprav v soboto zjutraj v središču mesta ...

FOTO
Natalija
Juhnov

Staša Pavlovič,
Maja Prettner,
Timotej Šoš

Veliki zmagovalci državnega tekmovanja iz nemškega jezika

Vaša čustva

Najboljša in najbolj zavzeta generacija

Uspehi ljutomerskih gimnazijcev

Ceprav se zdi, da nemški jezik ni med najpopularnejšimi, moramo povedati, da je prebivalcev Evropske unije, ki govorijo nemški jezik, veliko več kot tistih, ki govorijo angleščino. Zato je prav, da dajo mladi poseben poudarek tudi nemškemu jeziku. Svoje znanje preizkušajo na tekmovanjih, kjer so posamezniki zelo uspešni. O uspehih na državnem tekmovanju iz nemškega jezika smo se pogovarjali s Tanjo, Matejem, Sebastjanom, Juretom in njihovo mentorico Brigito Fras Šoster.

Najprej je šolsko tekmovanje in potem gredo prvi štirje iz prvega tujega jezika in prvi štirje iz drugega tujega jezika na državno. Regijskega tekmovanja ni. Mentorica Brigita Fras Šoster pa pravi, da bi glede na število dijakov, ki tekmujejo na državnem tekmovanju, lahko bilo tudi regijsko tekmovanje: »Vsa leta je že tako, da regijskega tekmovanja ni. Moteče je tudi to, da je tekmovanje samo za dijake tretjih letnikov. V srednji šoli lahko v tujem jeziku tekmuješ samo v tretjem letniku, kar je velika škoda. Že vsa leta poskušamo na neki način prodreti s tem predlogom, da bi tekmovali tako kot za Cankarjevo priznanje, da bi imeli možnost vsako leto, ampak enkrat v eni kategoriji, se pravi prvi, drugi letnik skupaj, drugič pa tretji, četrti. Ampak zaenkrat še nismo uspeli.«

Državno tekmovanje konec januarja je bilo na srednji tekstilni šoli v Mariboru. Na tekmovanje iz nemškega kot drugega tujega jezika se je uvrstilo 129 dijakov. Dijaki gimnazije Franca Miklošiča iz Ljutomera imajo državno prvakinja Tanjo Dominko, ki je osvojila 96,88 odstotka točk. Šesto mesto pa sta zasedla z 90,42 odstotka točk Matej Holc in Tanja Tivadar. To pa še ni vse. Tekmovanja iz nemškega jezika kot prvega tujega jezika se je udeležilo 73 dijakov, kjer je zasedel drugo mesto z 98,39 odstotka Sebastjan Škafar, uspeh pa je dopolnil Jure Rajnar z osvojenimi 95,16 odstotka točk in šestim mestom.

Tekmovanja iz nemškega jezika kot prvega tujega jezika se udeležuje vedno manj dijakov. Do razlike prihaja zaradi tega, ker se jih vedno manj uči nemščino kot prvi tuji jezik. Vedno več dijakov se nemščino uči kot drugi tuji jezik, kjer številka udeležencev na državnem tekmovanju narašča. »Tudi če pogledamo šole. V Ljubljani srednjih šol, kjer bi se učili dijaki nemščino kot prvi tuji jezik, sploh ni. V tej kategoriji se tekmovanja udeležujejo dijaki iz Celja, Koroške, Maribora, Kranja in seveda Pomurja,« pravi Šosterjeva, ki še dodaja, da so bile »priprave zelo sistematske, mogoče dijaki tega ne vidijo. Začeli smo že novembra.

Ob petkih eno uro, recimo, toliko da so se malo navadili, saj so bili večja skupina. To je zelo močna generacija nemščine, z veliko interesa za jezik. Za priprave smo reševali stare teste in maturitetne naloge.«

Jasno je, da so na državnem tekmovanju samo najboljši. Vsi pridejo z veliko znanja in zelo samozavestni. Ko sem jih povprašala o primerjavi med angleškim in nemškim jezikom, so povedali, da se angleščino zelo hitro naučiš, hitro jo razumeš, hitro lahko kaj poveš in je tudi zaradi tega tako priljubljena. Nemščina pa je jezik, ki te lahko začne veseliti šele na neki določeni stopnji, šele takrat to postane jezik, s katerim se lahko izražas.

Tanja Dominko, Noršinci, državna prvakinja v nemškem jeziku (drugi tuji jezik): »Zanimivo je to, da ko sem bila še otrok, pri kakšnih petih letih, mi je bila nemščina zelo zoprni jezik. Največ sem se je naučila ob gledanju televizije, mogoče tudi zaradi tega, ker je moja mama iz Maribora in smo bili že prej povezani z nemško govorečim prebivalstvom iz Avstrije. Tudi moja prababica in babica sta obvladali nemško. Pogosto so mi doma brali kakšne pravljice, imamo pa smo tudi knjige, ki so napisane v gotici. Tekmovanje je bilo še kar enostavno, ker smo že prej reševali podobne tipe nalog.«

Matej Holc, Gornja Radgona, šesto mesto (drugi tuji jezik): »Jaz nisem pričakoval posebno težkih nalog. Pa tudi če sem pogledal po učilnici, so vsi kar hitro končali. Dosti prej, pred časom, ki smo ga imeli na razpolago za reševanje. Mogoče nekateri tudi prehitro. Jaz sem iz Gornje Radgone in to veliko pove, od kod moje znanje nemščine. Vedno sem imel interes za nemščino. Bral sem tudi časopise, gledal televizijo, prav tako moji starši obvladajo nemščino, tako da so me verjetno tudi oni kaj naučili. Pa že na splošno je v našem narečju pogosto kakšna nemška beseda.«

Sebastjan Škafar, Odranci, drugo mesto (prvi tuji jezik): »Občutki po oddanem testu so bili slabi. Tega nikakor nisem pričakoval, ker sem ugotovil, ko sem preverjal rezultate, da sem eno nalogo rešil narobe. (Državna prvakinja je imela 31 točk, Sebastjan pa 30, op. a.) Vedel sem, kaj sem naredil narobe. Nemščino imam rad že od otroštva. Imeli smo sosedo, ki so živeli v Avstriji in so imeli vnukinjo, staro približno mojih let. Pogosto sem bil pri njih na obisku, kjer sva se igrala. Ona ni znala slovensko, zato sem se z njo sporazumeval ob pomoči njenih starih staršev in si zapomnil posamezne besede. Tako sem se počasi naučil nekih osnov. Veliko pa je k mojemu znanju nemščine pripomogla tudi televizija.«

Vanja Poljanec

V. P.

Tebe pa ni!

Nikoli več, sem si rekla in hitela zapreti poglavje o tebi. Dovolj je bilo in čas je, da začnem na novo. Še tisto majico, ki diši po tebi in na kateri so zapisani vsi spomini na najin čas, poležavanje v travi in štetje zvezd, bi najraje zabrisala v koš. Najraje bi pozabila na vse, kar je bilo, in vse, kar sva si obljubljala, zasanjana v najini ljubezni. Vse je vrelo in brstelo, svet je bil lep in midva sva bila srečna. Sonce je sijalo za naju in zveze so svetile samo za naju. Pa sva se zbudila in ugotovila prosojnost najine ljubezni, ki je izginila z mrakom in se nekega jutra ni več zbudila. Boli me, seveda me boli za prijetnimi časi, ko sva verjela v najine sanje. Tebe ni več, ker si z njo in sanjata svoje sanje. Le tista majica, s katero danes brišem prah po mrenah spomina, mi je ostala.

Bojana

Vaše pesmi

Tako rada bi

tako rada bi,
pa ne upam si,
ko bi ne strahopetna bila,
ko bi si le upala,
mogoče bo sreča naklonjena,
ko na drevo sem naslonjena,
in v srcu razdvojena.
tako rada bi,
da se v glavi zavrti,
srce vname se, zagori,
le zakaj se ne zgodi,
da obrišem poti si,
da ne bom na mrtvi točki,
naj zgodi se kar koli.
Tako radi bi povedala ti -
da vseč si mi.

Sonja

Verjemi

Ne verjamem lepim besedam,
niti obljubam in ne lepim očem.
Pubertetniška leta so daleč za mano,
daleč je čas, ko sem verjela lažem
z življenskimi izkušnjami
sem se sprijaznila živeti.
Ne moti me več,
če sem za ljudi okoli sebe -
drugačna od njih.

K.

Ko jokal boš

Če smejal se boš,
se bom tudi jaz smejala,
če jokal se boš,
bom tudi tedaj jaz s teboj,
Ko rabil boš ramo,
nekoga za tolažbo,
topel objem za žalost in
veselje,
vedi, da to, ob meni našel boš.
Nočem te prizadeti in streti
tvojega srca,
le to si želim,
da skupaj bi večno bila.

Malena

Brigita Fras Šoster, mentorica: »Rezultati naj bi bili znani v ponedeljek, vendar sem pričakovala, da bodo kakšen dan prej. In tako je tudi bilo. V nedeljo dopoldan. Najprej sem se torej veselila jz. Zlagala bi se, če bi rekla, da nisem pričakovala dobrih rezultatov. Ta generacija je v mojih 13 letih najboljša, pa ne samo najboljša, ampak tudi najbolj zavzeta.«

Jure Rajnar, Radenci, šesto mesto (prvi tuji jezik): »Jaz bi zase težko rekel, da obvladam nemščino (na državnem tekmovanju je bil šesti s 95 odstotki, op. a.). Moj oče dobro govori nemško, seveda so tu še televizija z nemškimi programi, risanke, filmi - najbolj se spominim Winnietouja, ki mi ga je oče prevajal. Pred nekaj leti sem bil tudi v Ingollstadtu, mogoče je tudi to kaj pripomoglo.«

Ferenc Király, diplomirani akademski kipar

... in vile rojenice so presodile, naj bo umetnik, naj bo kipar. Tista, ki je napovedovala nesrečo, je tokrat morala popustiti. »Če je že tako, pa naj bo, vendar naj mu bo pot zavita in polna ovir,« je z jeznim pogledom ošvrknila novorojenčka, preden je odvihrala naprej... Tako bi se začela pravljica o kiparju Ferencu Királyu, rojenem Lendavčanu, če bi bila njegova življenjska pot res pravljica. Pa ni bila. Prej vse drugo kot to.

Fant je že v osnovni šoli čutil nagnjenje do upodabljanja. V tistih povojnih časih kakšne velike izbire ni bilo, še posebno v Lendavi ne. Tudi zato, ker je slabo obvladal slovenski jezik. Zato se je leta 1950 vpisal v vajensko šolo, »smer« tapetništvo, ličarstvo. Tako se bo vsaj srečal z barvami, je takrat zagovarjal svojo odločitev. Ob koncu prvega letnika, na proslavi, se je zgodilo nekaj, kar je vplivalo na njegove poznejše odločitve.

Verjetno je bilo takrat posajeno tisto seme ali pa v času, ko je tamkajšnji ravnatelj Lavrenčič opazil Ferijeve spretnosti in talent. Za marljivo učenje in vzorno vedenje, kot je zapisal na notranjo stran, mu je izročil knjigo - o kiparju Augustu Rodenu. Pomislite: ravnatelj v času izgradnje socializma, Marksa in Lenina, mali Feri v prvem letniku vajenske šole, veliki Francoz August Roden.

Po vajenski šoli se je hotel vpisati na šolo za umetno obrt v Ljubljani. Jezik mu ni več delal težav. Niso ga vzeli, vajenci tam nimajo kaj iskati. Zaposlil se je v Slikopleskarstvu Maribor in delal po terenu. Mladi fantje, razmeroma dobro plačilo, prostost, energija. V Kidričevem se je dobro živelo in veliko pilo. Tudi za nogomet je bil čas. Trener Šleval iz novega Sada

ga je opazil in prepričal, da je začel resno trenirati. Menda je imel z njim velike načrte, saj mu je obljubil, da iz njega naredi velikega nogometaša. Vso zimo sta trenirala. Kakor hitro je dopolnil 18 let, je postal nepogrešljiv »centerhalf« prvega moštva, takrat močne ekipe NK Kidričevo.

Spet se zgodi prelomni trenutek, spet ima glavno vlogo ravnatelj lendavske šole in spet je bilo naključje. Tokrat je bil ravnatelj Vilko Fram, ki je zamenjal Lavrenčiča in ki je, hvala bogu, vedel za Ferijeve želje in po vsej verjetnosti tudi za njegovo nadarjenost, saj drugače pleskarju v Kidričevo ne bi sporočil: »Če te še vedno zanima šola za umetno obrt, je zdaj priložnost, saj so razpisani dodatni sprejemni izpiti. Prijavi se, morda te vzamejo!« Fram je za stanje na ljubljanski šoli vedel zato, ker se je v prvem roku na šolo vpisala njegova hčerka, za en razred pa je bilo to leto premalo interesentov.

To je on

(zgodba z naslovnik)

Ob nedeljah se je Feri vračal domov, v Lendavi. Poiskal je primeren trenutek: »Oče, imam priliko, da se vpišem na šolo za umetno obrt. Jaz bi rad...« »Kaj bi rad, boljše plačo imaš kot tukaj inženir, brez premisleka ugovarjal sinu, saj je dobro poznal razmere.« Vseeno bi šel, je Feri vztrajal. »Dobro, se je čez čas vdal,« koliko to traja? »Pet plus pet let,« je Feri zgrabil za roko, ko mu je oče pokazal prst. »Kaj pet plus pet let, če govoriva o srednji šoli?« oče mu je bilo jasno, kam meri fant. »Pet let srednje šole in še pet let akademije,« je prihodnji študent na načrte. Kaj je lahko oče drugega storil, kot da je na koncu popustil.

Zadnjo nedeljo so bile v Kidričevem kvalifikacije za prvo ligo. V enem dnevu so odigrali kar tri tekme. Na vseh so zmagali. Ob pol devetih zvečer je Feri sedel na vlak in zjutraj ob štirih je bil v Ljubljani. Ob devetih so se začeli izpiti. Treba je bilo narisati pletene stole, zložene na kup. Perspektiva, druga, izpiti za umetniško šolo pač... Šele ko je začel risati, je začutil utrujenost zaradi tekem in potovanja in roke so se mu vedno bolj tresle. Pomislil je, da če tekme ne bodo usodne. Izpit je trajal tri dni. Na koncu so mu sporočili, da je sprejet. Ob tej dobri novici se je zadovoljno odpravil na postajo in na vlak proti Kidričevemu. Zvečer, po drugem litru, se je odločil, da sporoči kolegom za omizjem: »Dečki, odhajam v novo življenje...!«

Joseph Maria B.

Zgodbe

Ki jih piše žirjenja

Prišla sta in ostala - pred več kot tremi desetletji. Mladi zdravnik Ivan Kos z ženo Sofijo v rodnem Zagrebu namreč ni dobil službe. Ponujala se je Slovenija. Sprejel je izziv in leta '72 je bil med 38 mladimi zdravniki, ki so dobili delo v ljubljani deželi. Danes pravi, da se mu kaj boljšega v življenju ne bi moglo zgoditi, saj je srečen in bogat človek - ima dve domovini: v eni se je rodil, drugo je našel.

Pri izbiri študija se je tehtnica prevesila k slednji.

Ker so se za ta študij odločili tudi njegovi prijatelji, odločitev ni bila tako težka, čeprav so ga privlačile tudi druge stvari.

»Hitro sem spoznal, da je medicina prava za mene. Po duši sem velik humanist, zavedal sem se, da kot zdravnik lahko ljudem veliko pomagam. Seveda sem se ves čas študija ukvarjal tudi z drugimi dejavnostmi, ki so me veselile - veliko sem hodil po gledališčih, pel v pevskih zborih, potoval. Pevec sem že po priimku, zato ne more biti drugače, kajne. Z devetnajstimi leti sem s pevskim zborom Pod-

gorac, ki letos slavi stoletnico, za Jugoton posnel ploščo. Danes je to diamantna plošča. Kasneje sem pel v cerkvenem zboru, nato v zboru Moše Pijade, po prihodu v Slovenijo pa sem postal član zbora Zagrebski zdravniki pevci, kjer sem še danes.«

Ujeli avtobus, ki ga je zamudil

Usoden za nadaljnje življenje mladega zdravnika je bil februar leta '72, ko je na povabilo takratnega direktorja Pomurskega zdravstvenega doma dr. Jožeta Šumaka skupaj s kolegi obiskal Mursko Soboto, Ljutomer in Radence. V teh krajih so potrebovali zdravnike in Ivan se je odločil za Radence.

»Spominjam se, da smo po ogledu Radencev in Gornje Radgone z dr. Šumakom sedeli v hotelu Grozd. V dobri družbi, ob dobri hrani in kapljici ter v velikem navdušenju nad Zdraviliščem Radenci, ki se mi je zdelo neverjetno lepo in napredno, je padla odločitev, da pridem. Tako smo se zaklepetali, da nisem opazil, da je avtobus proti Zagrebu že odpeljal. Moji novi prijatelji so me potolažili, da to ne pomeni, da v Zagreb ne bom prišel pravočasno.

Krležve balade - njegova velika ljubezen

Naložili so me v avto in po kakšnih tridesetih kilometrih smo ujeli avtobus.

Pet let je Ivan delal kot zdravnik splošne prakse v ambulanti v Radencih. Pravi, da mu v začetku ni bilo lahko. »Vsi so me primerjali z dr. Klinetom, dolgoletnim in priljubljenim zdravnikom. Govorili so mi, da bi dr. Kline to tako, Kline bi drugače. Verjemite mi, da se mi je to včasih »popelo nad glavo« in kar nekaj časa je trajalo, da sem pridobil zaupanje domačinov in da so me sprejeli za svojega. Trudil sem se in si vzel čas za svoje paciente. Občudoval sem njihove delovne navade, skromnost in ljubezen do zemlje. Kasneje, ko je bil led prebit, tudi njihovo zaupljivost in spoštovanje, ki so ju gojili do mene.«

Tri srca za zdravo srce

Po petih letih je dr. Kos dobil službo v Zdravilišču Radenci. Tukaj je opravil tudi specializacijo iz interne medicine - kardiologije. Osemdeseta leta prejšnjega stoletja so bila v razvoju in uspešnosti zdraviliške dejavnosti v Radencih prav gotovo na vrhuncu. Z nostalgijo se spominja: »Bili smo podaljšana roka Kliničnega centra, doma in v tujini priznan center za zdravljenje srčnih obolenj. Po znanju in opremljenosti smo bili na evropskem vrhu in žal mi je, da danes ni več tako. Jaz sem živel in še živim za Radensko, navezal sem se na ta kraj in tri srca. Bolezen me je prikrajšala, da bi s pacienti prebil ves delovni čas, vendar tisti čas, ko sem z njimi, se jim posvetim po svojih najboljših močeh.«

Zdravnik, pevec, recitator, član kluba Lions, predavatelj, nosilec priznanja s srebrnimi žarkmi ...

Predvsem pa velik humanist. Pravzaprav se vsa paleta dejavnosti, s katerimi se ukvarja dr. Kos, vrti za ljudi in okoli njih.

Ivan Kos, dr. med.

Kot zdravnik, predan svojemu poslanstvu, ki poleg fizičnih motenj nemalokrat zdravi tudi duševne. S pogovorom, v katerem čas pomemben, širokosrčno deli svoje življenjske in strokovne izkušnje. Kot pevec, kos, poje vse življenje. Glas mu je bil polcen do belko, ljubezen do družjenja s tistimi, ki mislijo, je rasla z njim. Še danes mu ni težko, tedensko ob četrtkih, vaditi z zdravniškimi pevci v Zagrebu in urejati koncerte po svetu. Njimi bo sklenil tudi svoj predsednikovanje pri mednarodnih lionsih, kar bo drugim tudi lepa popotnica za novo medicinsko fakulteto v stajerski prestolnici. Zboru poje dvanajst pesmi sorjev zagrebske medicinske fakultete).

Zagrebski zdravniki pevci

Kdo pa so ti mladi fantje?

Dečki pri hotiški godbi na pihala

»Spilala je hotiška plej muzika, špilala« od Medžimurja, Lendave in do Sobote. Od leta 1935, ko naj bi bila godba na Hotizi ustanovljena, so bili res znani daleč naokoli ti Hotižani s svojo »plej« muziko, kot so ljudje imenovali vaški pihalni orkester. Bili so unikatni, oblečeni v avstro-ogrske uniforme in z glasbili, s katerimi so izražali pravcato muzikantsko razkošje ljudem v obmurski pokrajini. Bili so mladi, stari od 17 do 25 let, toda genialni v igranju na najrazličnejša pozlačena glasbila, ki so bila še v tistih časih tukaj po prvi svetovni vojni na našem območju redkost. Instrumenti, ki so jih imeli v tej osemčlanski zasedbi, so bili »krilnice«, bobni, klarinet, občasno se jim je pridružil tudi še kak drug instrument.

Duša godbe je bil Matija Horvat, po domače so ga ljudje imenovali Zagorčev Matjaž. Torej pri Zagorčevih so fantje vadili glasbene tone za nastope in prav Matija je bil tisti, ki je imel največ glasbenih instrumentov, prav na vse pa je bil več igranja. Leta 1946 se je Zagorčev Matjaž s svojo ženo Ano, iz Lipe po rodu, in otroki preselil v Beltince, ampak ni hotel zapustiti hotiške »bande«. Bil je vodja in obenem učitelj. Vse je še naprej hotel igrati in učiti v svoji godbi, je na glasbene vaje v rodno Hotizo kar jahal na svojem

vrancu ali se vozil s kolesom. Tako je bilo vse do leta 1960, ko je godba razpadla, ker je instrumentalistom primanjkovalo časa za vaje in nastope, kajti poročali so se iz Hotize ter si drugie ustvarili družine in hodili na sezonska dela. Vendar so fantje še naprej, bolj ali manj, ostali zvesti glasbi ter se pogosto pridružili manjšim »veškim bandam«. Toda vseh osem je svojo pesem, pesem življenja, že zdavnaj odigralo. Prihajal je mlajši rod, za njim še mlajši in tako naprej. Matija Horvat, nekdanji vodja godbe, je umrl leta 1968, glasbena tradicija pri Horvatovih v Beltincih pa nikakor ni zamrla. Za Matijem je prišla že tretja generacija, ki pa je enako, kot je bil njen dedek, po

rodu s Hotize, na dedka pa seveda živi spomin, predanost glasbi. To je v temu rodu v krvi.

Matijin sin Matija Horvat je glasbeni učitelj, enako je učitelj glasbe njegov sin Matija Horvat mlajši, hčerka pa je znana glasbenica Mateja Horvat - Zver.

Slika, ki je objavljena, je bila poslana iz Kanade, kamor jo je nekoč vzel izseljenec Janez Vuk v spomin na otroške dni ter na svojega očeta in strica, ki sta igrala v godbi. Janez Vuk stoji drugi z leve, prva, ki stoji, je njegova sestra Anika, ki danes živi v Detroitu v ZDA. Prvi z leve sedi vodja Matija Horvat.

Bojan Zadavec

domovini

Kot recitator je sledil sporočilnosti Krleževih balad. O poslenih ljudeh in za tiste, ki jih življenje ni »cartalo«. Pa vendar živimo dalje, največja vrednota vsakega pa je preživeti danega v duhu poštenosti in prijateljstva. Kot predsednik Lions kluba Piramida iz Maribora je ob 10. obletnici zapisal:

Ne hodi pred menoj,
Morda ti ne bom sledil.
Ne hodi za menoj,
Morda ne bom vodil.
Hodi ob meni
In bodi moj prijatelj.

Kot predavatelj prve pomoči je 27 let razdal svoje znanje pri Rdečem križu v Gornji Radgoni in tridest let pri pomurski civilni zaščiti.

Kot komandir voda za prvo pomoč v slovenski oamosvojitveni vojni je nosilec republiškega odličja s srebrnimi zarki.

In navsezadnje je oče Ivana, Lidije in Marka - specializanta žilne radiologije, diplomantke francoščine in umetnostne zgodovine, študenta politologije - ter lastnik parcele na Radenskem vrhu na Kapeli, ki korenine Kosovih v Sloveniji samo še pogloblja.

Na podelitvi diplome

R. Ficko

Zelena je najlepša farba. Zelena smo leško od zavisti, zelena je narava, ge san še zeleni, bar tak ati pravi. Zeleni je pa tudi bil naš minister Mramor. Pa še nekš velki mudonja pouleg njega, nekš direktor svetovne banke. Oba sta zeleniva gratala od farbe, ka so jo na nejva polejali. Slovenija je še v eno tou organizacijo sprejeta. F svetovno banko. Zaj mo prej mij pejnzeze posojali, pa talali nerazvitim. Vej smo je inda že, da smo v falat Jugoslavije bilij. Davali smo ne ven kakše milijarde za nerazavite dele Jugoslavije, zaj nas pa čakajo gvišno Gabon, pa Burkina Faso, pa Somaliya, pa še kaj coj. Tou ka je Slovenija nej glij enakomerno razvita, ja koga pa tou briga. Še malo pa do nan popejvali evropski zvonovi. Ding dong. Samo kak na prefriško ne odzvoni. S takšof silof naši prejnji sefele nouve zakone sprejemajo, seveda, se v stili EU-ja, tak ka siroute tipkarce ne folgajo klačiti po tipkovnici. Ka so pa do zaj delati? Vej so pa nej fčera zvedli, ka do nas notri zeli. Mogoče njin je štoj že dugo pripravlene zakone enostavno izbriso. Kak ove ka so izbrisali. Se je neka tūo gratalo od izbrisani. Znankar je ne nūcajo, izbrisane, se te naše stranke. Da do je pa nūcali, te do pa pa glavna tema. Ati je pravo, ka bi lejko sakši mejsec meli volitve. Ka se bi zvedli, ešče šteri je kakše mlejko ceco, da je mali bil. Mij smo kredi za Evropo, čujemo na sakšen kujukli. Samo ne ven če je Evropa kredi za nas.

Ka pa nede štoj kaj bažnoga od prekmurski poslancof gučo, sta se pouleg sega drugoga čednojšoga dela ka ga mata f parlamenti začala gor prositi Pucko pa Džuban. Nešče njima je ovado, ka se je leta 1919 godijlo v Beltincaj. Bole točno 17. avgusta tistoga leta. Te je v Beltincaj narod zahtevo, ka se naj Prekmurje coj zakapči k Kraljevini SHS. Prvi S - so srbi, H so Hrvati, S - so pa Slovenci. No pa te 17. avgust bi zaj naj grato državni praznik. Saka njima čast. Malo sta prešvinglala se fkuiper od primorski poslancof, šteri se pa za svetek trgajo, da je primorska coj šla k Jugi. Ati je pravo, ka je tou trnok lipou, samo ešče boukši datum bi pa bil 23. avgust. Leta 1784, pou štiraj popugnjeva se je grofici strla peta na levoj kapuči, štere si je z velkof mukof, par

dnij pred ten v Beči (Wien), kujpila. Pa bi te den dosta bole paso za državni svetek. Gospod Pucko se je pojavo, tuj na otvoritvi nouve čistilne naprave za Mursko Soboto. Pa se zaj ati spitavle, če je bil kak agent občine Domžale, f šteroj te naš prekmurski poslanec že en lejpi čas žive. Bougnedaj, ka bi štoj pomislo, ka je kakoli povezano z letošnjimi volitvami.

Mamo pa še enoga fejest ministra. Gospod Rupel, v velkoj vnemi vsitopa v EU, obiskuje malo čudne »evropske« države. Tak je januara bil v Egipti, februara v Indiji pa v Izraeli, marca pa Avstraliji pa na Nouvoj Zelandiji. Mogoče pa je nej kaj dobro vido na zemljevidi, ali njemi je pa nišče nej pravo, ka so te države še nej v Eu-ji. Ati je pa pravo, ka je tou zavolo ove akademije, ka so njemi je nej dali doli na mordi,

ka bi jo mel. Pa si zaj prej namesto diplomatske akademije, vō rikta papere za turistično agencijo.

Ka pa nemo samo od Slovenije pa slovencof gučali, mi je ati pravo, ka so slavnostno oudprli podjetniški inkubator f Soboti. Super. Takše biznise mo tirali zaj, ka de Evropa samo gledala. Malo se je zaplelo, kak se te že sigdar, ka so si nej glij mogli zgucati, čidi računalniki do tirali našo bougo pokrajino med najrazvitejše pokrajine v Evropi. Pa ka ma veze, naši vrhunski podjetniki so tak še nej glij preveč vajeni ka bi

klačili po tipkaj. Vūpajmo samo, ka emajla, f šteron do v EU pijsali kak se Prekmurje zavolo toga podjetniškoga inkubatora razvija, nedo šli v EMO Celje pošilat. Mama mi je pa še razložila, ka v inkubator dejvele deco, štera so od začetka nej sposobna sama živeti.

Če smo že pri deci pa inkubatoraj. Pomali de obletnica, ali je pa že mijmo, ka mamo v Rakičani eno trnok lejpo stavbo. Nouvo porodnišnico. Mali problemček pa seglij še obstaja.

Ati je pa gvišen, ka do jo še letos v gesen pred volitvami oudprli. Z opremof ali brez. Bar mo pa vidli, se štere bi radi še dale, ali pa na nouvo bilij poslanci.

VANEK

Zdrava prehrana Z našega štedilnika

Prehranska piramida stoletnikov z Okinave

Društvo Joga v vsakdanjem življenju, vadbena enota Murska Sobota je organiziralo v Izobraževalnem centru Rakičan predavanje z naslovom Zdrava prehrana. Predavateljica ga. Zorica Miličević iz Novega Sada, strokovnjakinja za zdravo prehrano, že več kot dvajset let spremlja mednarodno strokovno literaturo o dietologiji in jo sproti preizkuša v vsakodnevni praksi ter dopolnjuje z lastnimi izkušnjami.

Predavateljica je približno devetdesetim udeležencem seminarja predstavila in opisala prehransko piramido stoletnikov z japonskega otoka Okinawa, ki jo je zasnoval zdravnik Matsen iz ZDA. Piramida opisuje prehranske navade stoletnikov z omenjenega otoka, ki ne obolevajo za rakom, boleznimi srca in ožilja, sladkorno boleznijo ter drugimi civilizacijskimi boleznimi, in so zgled zdravega prehranjevanja. Segmenti piramide temeljijo na vegetarijanstvu. S pravimi kombinacijami žitaric, stročnic, sveže zelenjave, sadja, oreščkov, semen in mlečnih izdelkov zadovoljimo potrebe v vseh življenjskih obdobjih, vključno s potrebami otrok in adolescentov.

Na vrhu piramide so kot najmanj zaželeni na našem jedilniku meso, jajca in sladkor, saj negativno vplivajo na naše telo in zdravje. Po izjavah predavateljice je menda dokazano, da je pretirano uživanje mesa povezano z razvojem raka na debelem črevesju, saj naj bi vsebovalo že samo meso rakaste snovi, k temu pa naj bi prispeval tudi način priprave. Živalska prehrana se v prebavnem traktu še dodatno razvije v raztopino, ki so človeku nevarne in povzročajo bolezni ali prezgodnjo smrt. Torej, če hočemo živeti zdravo in dolgo, se moramo tudi primerno prehranjevati. S čim pogostejšim uživanjem integralnih žitaric, zelenjave, sadja, rastlinskih beljakovin, živil, bogatih s kalcijem in omega 3 kislinami, rastlinskim oljem ter z izogibanjem mesu, jajcem in belemu sladkorju – dnevno pa spijemo najmanj 1,5 litra vode ali zelenega čaja – bomo lahko to tudi uresničili.

Fanika Cvjetković

Svet digitalnih tehnologij

Vse bolj očitno je dejstvo, da so v našem vsakdanjiku prisotne informacijska tehnologija in njene storitve. Za nekatere to velja bolj, za nekatere manj. Zatrđimo pa lahko, da je večina ljudi že odvisnih od informacijske podpore. Brez strahu lahko povemo, da bi nastala velika zmeda, če bi to informacijsko podporo izgubili. Večina se nas je že srečala s situacijo, ko nam ni delala elektronska pošta ali je »padel« strežnik. Dosti ljudi je odvisno od brezhibnega delovanja službenih informacijskih strežnikov, kjer se shranjujejo vitalni podatki za normalno delovanje in poslovanje podjetja. Če tu kaj zaškripa, smo v težavah. Vse našeto samo kaže na našo vedno večjo odvisnost od informacijskih tehnologij.

Razvoj na tem področju napreduje z veliko hitrostjo in nam ponuja že kar precejšnje možnosti. Vedno več storitev lahko opravimo v elektronski obliki prek interneta in na ta način je precej enostavnejši in hitrejši dostop do želenih storitev. Zadnji večji primer uporabe informacijske tehnologije, ki je precej odmeval v javnosti, je elektronsko bančništvo. Razumljivo je, da v tako velikem in kompleksnem sistemu pride tudi do napak. Sicer pa, v katerem sistemu pa ne pride do napak? Uporabnikov elektronskega bančništva je vedno več. Nekateri sicer temu načina poslovanja še ne zaupajo dovolj, vendar se tudi tu situacija spreminja.

Paradižnikova juha s česnovim kruhom in sirom

30 g oljčnega olja, 30 g moke, 100 cl paradižnikovih pelatov, 20 cl vode ali čiste juhe, 50 g paradižnikovega kečapa, ščepec sladkorja, sol, poper, lovorov list, bazilika, muškatni orešček, 1 strok česna, 1 žemlja, 40 g naribanega sira

Na olju zarumenimo moko in zalijemo s pretlačenimi paradižnikovimi pelati, katerim smo dolili vodo. Dodamo kečap, sladkor in začimbe. Na zmernem ognju kuhamo približno 15 minut. Če je potrebno, juho še začimimo in dolijemo vodo, če je pregosta.

Zemljo razpolovimo. Narežemo jo na 1/2 cm debele kolobarje, ki jih z obeh strani zlato rumeno opečemo in natremo s česnom.

Juho nalijemo v krožnike, na sredino damo nekaj opečenih kruhkov in vse skupaj potresemo z naribanim sirom.

Ribji file z gobicami na dušenem rižu

500-600 g poljubnih ribjih filejev, 50 g oljčnega olja, sol, poper, rožmarin, moka za povaljati, 100 g riža, 250 g šampinjonov, 200 g paradižnika, 150 g spomladanske čebule, 2 stroka česna, sok polovice limone, zelen petersilj

Ribje fileje začimimo in pokapljamo z limoninim sokom.

Gobice očistimo in narežemo na četrtinke. Paradižnik narežemo na večje kocke, mlado čebulo pa na kolobarje.

Na olju fileje na hitro popečemo in preložimo na krožnik. Na preostalem olju prepražimo česen, čebulo in gobice. Nazadnje dodamo narezan paradižnik.

Riž pripravimo po istem postopku kot dušen riž. Ko je na 3/4 dušen, ga preložimo v nepregovno posodo in poravnamo. Nanj položimo ribje fileje in prekrijemo s pripravljeno zelenjavo. Pokrijemo in v pečici dušimo še dobrih 15 minut. Preden ponudimo, jed potresemo s sesekljanim

Danijel KOZAR
vodja kuhinje
v hotelu Ajda
Terme 3000

zelenim petersiljem.

Regrat v solati

450 g regrata, 25 g prekajene slanice, 2 jajci, sol, poper, bučno olje, sadni kis, vrhovi

Regrat očistimo in operemo. Slanico narežemo na tanke in ne predolge rezance in prepražimo. Jajca skuhamo v vreli vodi, olupimo in naribamo.

Regratu dodamo prepraženo slanico, solimo in popravo ter prelijemo s kisom in bučnim oljem. Premešamo. Solato na vrhu potresemo z naribanimi jajci.

Zapečene hruške

2 srednje veliki hruški, 5 dag sladkorja, skorjica cimeta, klinčki, 1/2 limone, 2 dl vode (po želji belega ali rdečega), voda, mletih lešnikov, 2 dag rozin, 3 beljani

Hruške razpolovimo, olupimo in odstranimo peščevje. Iz vina, malo vode, čebule in začimb skuhamo vino, v katerem skuhamo še hruške. Pazimo, da se ne razkuhajo.

Iz alu folije pripravimo košarice podobne podstavke. Vanje zložimo hruškove polovice.

Iz lešnikov, sladkorja, rozin in cimeta prahu pripravimo nadev, ki ga vložimo v hruške. Beljake stepemo v trd sneg, ki ga sladkamo.

Z dresirno vrečko dekorativno nabijemo pripravljene hruške, ki jih v vroči pečici na hitro zapečemo do zlato rumene barve. Še vroče postrežemo.

Dobro!

Informacijska doba danes

Kdor že sedaj posluje elektronsko, se dobro zaveda prednosti. Ko se enkrat navadimo, je možnost opravljanja bančnih storitev domačem računalnikom nepogrešljiva.

Drugi primer, ki se vedno bolj uveljavlja je GIS (geografski informacijski sistemi). S tem imam v mislih kompletno digitalizacijo prostorskih aktov in načrtov. Sem spadajo digitalni zemljiške katastra, zemljiške knjige, raznih vlog, potrdil, piskov in drugega. Vsak, ki je že gradil, ve, koliko dela je s pridobivanjem vseh ustreznih listin. Elektronsko poslovanje na tem področju pa odpira čisto nove možnosti in storitve ter večji dostop do informacij. Zelo koristno in zanimivo je na internetu narediti načrt svoje parcele s posnetkom iz zraka in drugimi informacijami.

Eden večjih projektov na tem področju je vsekakor »upravna digitalizacija«. Predvideva prenos čim večjega števila storitev javne uprave (lokalne, regionalne in nacionalne) v elektronski obliki na internet. Cilj je, zmanjšati administrativne postopke in stroške, tem, da lahko uporabnik določene storitve opravi od doma. Zaenkrat delujejo samo nekatere storitve, kot so razni zahtevki in izpisi. V prihodnje pa bomo lahko uporabljali tudi večje in bolj kompleksne aplikacije.

Letos so aktualni e-davki, saj je prvič mogoče oddati napovedi dohodnine in obračun za DDV v elektronski obliki po internetu. Hkrati z uporabo in dostopnostjo te tehnologije se spreminja tudi razmišljanje ljudi, ki se prilagajajo novim potrebam in možnostim. Pri tem ne smemo pozabiti tudi na vlogo ozaveščanja ljudi glede prednosti in nasploh o obstoju novih in koristnih tehnologij.

Če bi govorili o stanju in dostopnosti teh tehnologij, lahko pravimo, da je zadovoljivo oz. da je v stalnem razvoju. Ugotoviti moramo, da bi situacija v določenih primerih lahko bila bolj optimistična. Spet drugod se prednosti teh tehnologij ne kažejo dovolj, da bi podpirali njen razvoj. To se lahko opazi na lokalni ravni javne uprave. Ob tem pa je treba povedati, da država in evropska unija namenjata razvoju na tem področju kar precejšnje finančne subvencije. Nove tehnologije so pred našimi nogami. Naučiti se jih moramo samo sprejeti in spoznati njene prednosti, da bi tako lahko koristile vsem.

Mag. Matej Gomboc

Besede
mode

ČIPKA

Na
lekarniški
tehnici

Zdravila in alkohol

Čipke se vpletajo v vse
oblačil. Oblikovalci so
jih vzeli z okrasnih mizic in
jih vgradili v spodnja in vrh-
nja oblačila. Organske struk-
ture čipke so kot mikroskopska
slika žuželk, ki je pogosto
navdih oblikovalcem avtomob-
ilov.

Cipka iz zgodovine

Cipka ima neko magično
moč in nas pogosto privlači
iz različnih zornih kotov. Je
pozitivni in negativni pros-
tor, svetloba in senca ter
tihova igra. Če se ozremo v
zgodovino čipke, opazimo, da
se je najprej pojavila pri
ribskih kulturah. Najbolj
znane čipke izhajajo iz Fran-
cije, Italije, Belgije in drugih
obalnih krajev. Tudi ob jad-
rinski obali je najti zelo lepe
primerke. Najprej so čipko
uporabljali iz nuje kot krpan-
ko starim in obrabljenim
linenim namiznim prtom,
posteljinam in tudi nekaterim
oblačilom. Dekoracija je torej
nastala iz nuje in se razvila v
prekrasne vzorce, ki so dosti-
krat označevali krajevne in
druge značilnosti.

Organski vzorci so nova
reza, ki je potiskana prek

črtastih ženskih bluz, hlač,
majic in tudi blazerjev. Sveži-
na je v kombiniranju geomet-
rijskih vzorcev s kontrastno
organsko mrežo, v kateri so
ujeti najlepši cvetni motivi.

Aplikacije

Z iznajdbo industrijske

čipke se je veliko spremenilo.
Ponavljajoči se vzorci si dos-
ledno sledijo in ustvarjajo
poseben ritem. V kombinaciji
z različnimi materiali, kot je
pletanina ali svila, delujejo
zelo sofisticirano.

Tatjana Kalamar M.

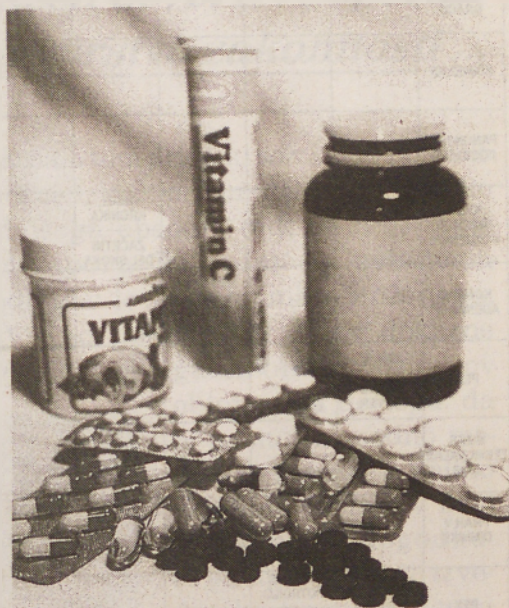
Splošno znano je, da zdravila in alkohol ne
gredo skupaj.

Alkohol lahko ponagaja zdravilom na več
načinov in pogosto nepredvidljivo. Prilož-
nostno pitje ponavadi zveča učinek zdravil,
redno pitje pa ga okrne zaradi različnega
vpliva, ki ga ima alkohol na presnovo zdravil
v jetrih. Ob sočasnem jemanju zdravil in
uživanju alkohola se izgubi nadzor nad
zdravilskim odmerkom. Premajhen odmerek
ni dovolj učinkovit, čezmeren pa postreže s
preveč neželenih učinkov. Niti prvo niti drugo
ni koristno.

Alkohol kratkoročno okrepi učinke zdravil,
ki zavirajo osrednji živčni sestav. Takšnih
zdravil je veliko. Sem spadajo uspavala,
antihistaminiki, opioidni analgetiki, an-
tihipertenzivi, antidepresivi, antipsihotiki in
pomirjevala. Večina se jih dobi le na recept,
nekateri antihistaminiki, z njimi zdravimo
alergije, pa se dobijo tudi brez recepta.
Kombinacija z alkoholom povzroči vrto-
glavico.

Znana je interakcija med disulfiramom in
alkoholom, ki pomaga odvrniti začasno
ozdravljene alkoholike od ponovnega seganja
po alkoholu. Že majhna količina zaužitega
alkohola namreč kaznuje kršitelja z zelo
neprijetnimi učinki, ki se začnejo z obrazno
rdečico, nadaljujejo z razbijajočim glavo-
bolum in se lahko stopnjujejo z dihalnimi in
srčnožilnimi motnjami. Neljube posledice
ponavadi izzvenijo same, a je zaradi osebnih
razlik med bolniki včasih potrebna tudi
intenzivna medicinska pomoč s kisikom in
intravensko tekočino. Podobni učinki pretijo
tudi ob sočasnem jemanju alkohola in drugih
zdravil, med katerimi so tudi nekateri
antibiotiki.

Tretja snov lahko zaplete medsebojno
delovanje zdravil. Zaradi alkoholnih pijač, ki
vsebujejo tiramin, se razvije hipertenzivna
kriza pri bolnikih, ki se zdravijo z zaviralci
monoamino oksidaze (MAOI), tj. vrsto zdravil
za zdravljenje depresij, psihičnih ali čustvenih
motenj ter Parkinsonove bolezni. Ker ne-
želeno interakcijo povzroči zdravilska sled v
telesu, je prepovedano piti pijače z vse-
bovanim tiraminom še dva tedna po pre-
nehanju jemanja omenjenih zdravil.

Alkoholnih interakcij naj se pazijo slad-
korni bolniki, ki se zdravijo s sulfonil-
sečninjskimi zdravili ali inzulinom. Povzročijo
hipoglikemijo, čezmerno se zniža krvni
sladkor. Alkohol - podobno kot skupaj z
disulfiramom - neprijetno učinkuje v kom-
binaciji s klorpropamidom.

Pazljivi naj bodo tudi bol-
niki, ki si znižujejo krvni tlak
ali zdravijo druge bolezni s
pomočjo vazodilatatorjev.
Alkoholni vpliv privede do
položajne (ortostatske) hipo-
tenzije, nenadno upade krvni
tlak osebi, ko ta vstane ali
nepremično stoji. Človeku se
zvrsti, pade in se morda tudi
poškoduje. Prav tako se lah-
ko spremeni učinek drugih
antihipertenzivov. Ob zdra-
vilu verapamil postane al-
kohol škodljivejši, njegova
krvna koncentracija pa lah-
ko že ob skromnem uživanju
preseže dovoljeno krvno ra-
ven alkohola za vožnjo in
upravljanje strojev.

Nepredvidljive so interak-
cije s peroralnimi antiko-
agulansi, zdravili proti krv-
nim strdkom.

Še bi lahko naštevali. De-
nimo, kronični alkoholiki
postanejo odporni za obi-
čajni odmerek zdravil, ki
zavirajo osrednji živčni ses-
tav. Ker je manjši odziv na
splošne anestetike, je tem
bolnikom treba prilagoditi
narkozo.

Naj sklenem s pogosto
uporabljenimi zdravili, ki se
dobijo tudi brez recepta.
Alkohol skupaj z aspirinom
in drugimi nesteroidnimi
antirevmatikami povzroči že-
lodčne krvavitve. Analgetik
in antipiretik paracetamol
pa ob alkoholu okvari jetra.

Glede na povedano se je
pri kratkotrajnem zdra-
vljenju z zdravili najboljše od-
reči alkoholu. Pri dolgotraj-
nem zdravljenju pa sezite po
njem šele po predhodnem
posvetu in premisleku.

Janez Špringer,
mag. farm.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Jetra, čuvaj našega zdravja

pri diagnozi bolezni si tega
ne smemo privoščiti, ker
nas to lahko zavede in
zdravljenje usmerimo zara-
di napake v napačno smer.

Ker je luskavica po neka-
terih pojmovanjih kožna
bolezen, se je navadno lote-
vajo dermatologi, ki zdravijo
že samo posledico bolezni,
vzrok pa zanemarijo. Vzrok
nastanka in razvoja luskavi-
ce pa se skriva prav v
nepravilnem delovanju jeter.
Torej, glavni vzrok vseh te-
žav na koži so jetra, zato bi
se tej bolezni morali posta-
viti po robu hepatologi, in-
fektologi in šele na koncu
dermatologi.

V našem življenju obstaja
vedno več rizičnih faktorjev,
ki vplivajo na delovanje,
obliko in vpliv jeter ter pre-
bavil. Najpogostejši rizični
faktorji so kemikalije, umet-
na gnojila, umetna barvila
in aditivi, uporabljeni v prehrani,
alkohol, nikotin, kofein,
tablete (posebej, če se upo-
rabljajo v nekontroliranih
količinah) ... Poleg omenje-
nih faktorjev pa na delova-
nje in obliko jeter vplivajo še
zlatenica, hepatitis, salmo-
nelna zastrupitev, žolčni
kamni, dedne težave ... Ved-
no pogostejše pa opazam, da
na spremembo delovanja in
obliko jeter vplivajo tudi

patogene cone. To so križiš-
če kozmičnih sevanj, ki so
najbolj močna v času med
eno in tretjo uro ponoči, v
drugi fazi spanja, ko počiva-
jo vsi organi. Svojo dejavnost
tedaj organi zmanjšajo v
tem času tudi za polovico.

Kot je razvidno iz zapisa-
nega, obstaja ogromno po-
tencialnih vzrokov, ki lahko
vplivajo na spremembo je-
ter. Jetra opravljajo številne
naloge, ki so za telo živ-
ljenjsko pomembne. Vseh ne
morem omeniti, ker bi po-
rabil enostavno preveč pros-
tora v časopisu, se bom pa
omejil-le na nekatere, ki se
nam zdijo pomembne.

V njih nastajajo pomem-
bne beljakovine za krvno
plazmo. Med njimi so najpo-
membnejše albumini - urav-
navajo izmenjavo vode med
krvjo in tkivi, komplementi -
pomembni za imunski sis-
tem, globin - sestavina hemo-
globina. V jetrih nastajajo tu-
di holesterol in posebne be-
ljakovine, ki pomagajo pre-
našati maščobe po telesu,
zbirajo pa tudi glukozo, ki je
telesne celice v tistem trenu-
ku ne potrebujejo in jo začas-
no shranijo kot glikogen, te-
ga pa po potrebi potem spet
pretvorijo v glukozo. Jetra
uravnavajo tudi količino
aminokislin v krvi. Najpo-

membnije pa je, da jetra iz
teles, prek ledvic, odstra-
nijo iz krvi presežke zdravil
in strupe, ki se nabirajo v
krvi. Jetra absorbirajo sno-
vi, ki jih je treba odstraniti
iz krvi, spreminjajo njihovo
kemično zgradbo, omogo-
čajo, da so le-te topne v vodi
in jih izločajo z žolcem. Zato
za jetra pogosto uporabljamo
tudi izraz telesni filter.

Za konkreten primer ve-
lja, da če so jetra kakor koli
oslabela, vzroke za poškod-
be oz. oslabelost pa sem na-
vedel že prej, pride do tega,
da jetra odvečnih snovi,
predvsem pa strupov s po-
močjo žolča ne izločajo v bla-
to, ampak le-ti potujejo v kr-
vi po telesu in se začnejo iz-
ločati skozi kožo. To povzro-
ča sušenje kože. Ker je koža
vedno manj vlažna, elastič-
na vrhnjica, ki je čvrsta zaš-
čitna plast na zunaj z odmr-
limi celicami, začne srbeti in
se luščiti, kar povzroča poš-
kodbo usnjice, v kateri so žle-
ze lojnice, znojnice, žile,
mezgovnice in živci. To pov-
zroča v začetni fazi rdečilo
kože, če pa je to dolgotrajno,
pride do luskavice. Bolj ko
kožo mažemo z raznimi ma-
zili, bolj postane občutljiva in
težave se s tem lahko le še
stopnjujejo, ne pa zdravijo.

Ker so v primeru gospoda

Karčija jetra vzrok za luskavi-
co, so zato povečana. Če
torej, kot pravi, ni vzrok al-
kohol, bo treba čimprej pos-
taviti pravo diagnozo in
zdraviti pravi vzrok bolezni,
ne pa se samo zadovoljiti z
ugotovitvami na pamet.

V drugih primerih lahko
prihaja ob okvarah jeter po-
leg luskavice do še drugih
bolezni, ki se izražajo kot po-
večan holesterol v krvi, slad-
korna bolezen, vodenika,
kožne alergije ... Omenjene
bolezni pa povratno vpliva-
jo na videz, obliko in aktiv-
nost jeter, kar v povezavi
privede do prevečkrat pos-
tavljenih napačnih diagnoz.

Še morda to. Treba je
opazovati barvo blata. Če je
blato svetle barve, gre goto-
vo za težave z jetri. Pregled
jeter je mogoče opraviti na
več načinov, in sicer z jetrno
biopsijo, s preiskavo jetrne
funkcije, ultrazvočnim preg-
ledom in z računalniško
tomografijo. Jaz postavim
diagnozo z radiestezijsko-
bioenergetskim pregledom.
Zelo uspešno pa luskavico
zdravim tudi sam z bioener-
gijo. Upam, da sem vsaj
delno odgovoril na vpraša-
nje gospoda Karčija. Vse
vas, ki imate podobne teža-
ve, pa vabim, da se oglasite
na pregled.

Spoštovane bralke in bral-
ci Penu, vesel me, da ste spre-
jeli moje članke kot svoje.
To dokazujejo številni klici, s
katerimi želite dodatna po-
jasnila. Ker so članki v Penu
prostorsko omejeni, se pač
trudim po svojih najboljših
močeh, da vam v kar najboljši
zgoščen obliki povem čim
več uporabnega. To pa žal
ne omogoča poglobljenih ko-
mentarjev. Ravno zaradi te-
ga je prišlo do manjše napa-
ke v prejšnjem prispevku, in
sicer da k kopanje opravite
enkrat tedensko, namaka-
nje nog in razkužitev rok pa
vsak dan po navodilu, kot je
zapisano.

Za tokratno objavo sem
med številnimi vprašanji iz-
bral eno gospoda Karčija z
Goriškega. Pravi, da ima lusk-
kavico in povečana jetra.
Zdravnik ga je pri pregledu
zmerjal z pijancem. Svetoval
mu je, naj čim prej neha piti,
čeprav pravi, da sam sploh
ne uživa alkoholnih pijač.
Ker mu zdravnik ni verjel, je
še naprej vztrajal pri svoji
ugotovitvi.
V tolažbo gospodu Karci-
ju naj napisem, da smo vsi
le ljudje, zato smo lahko
seveda tudi zmotljivi. Toda

Nagradna križanka

Od 25. III
do 29. IV

HOROSKO PEN

Priljubljen: Agencija

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

					AVTOR: STEFAN HAJDIČAK	PREDNOST	IZRAZO- SLOVEČ	LETUŠICE V ČRNI GORI	DRAŽAVA SEVERNI AMERIKE (ORIG.)	ALUMINIJ
					ŽIVAL S KRILU IN PERJEM					
					KNJIŽNA POLICA					
					PERIJA					
					DEL STOPALA					DARILO
PEN	HRVASKO MESTO OB IZLIVU KOLPE V SAVO	OTOK V ALEUTH	PESNICA KACIC	DOBA PONOVITVE SRBSKO MOSKO IME						
KRAJ NA OTOKU BRAČU							ARGON			
POBUJNIK							MESTO OB REKI URE, ANGLIJA		ITALIJANSKI SLIKAR, MOJSTER BENEŠKE RENEŠANSE	INDIJSKI FILOZOF IZ 4. STOLETJA
PANONSKO POSESTVO							IZBRANA DRUŽBA STARO- GRŠKO UČENJAK			
KRILLO RIMSKE KONJENICE				ANALI, KRONIKA			ZAČETNI DEL SKOKA			
KONRAD ADENAUER			MESTO NA SV. ŠPANIJE				VEJALNIK			
PEN	SPOR						JEZERO NA SEVERU ITALIJE	KRAJ PRI ZADRU		
	STANE SEVER						VOLOVSKA ANTILOPA			
NIZKE TEKMOVALNE SANI								SREBRO		POSNEVANJE ATLŠKIM PIŠCEV
PRAH V DINUKU						SOPROGA BORISA ČAVAZZE LUKA V IZRAELU				
PEN	ITALIJANSKA IGRALKA MIRANDA	URADNO POTRDILO							MESTO NA KITAJSKEM	POLOŽAJ PRI JOCI
		CELIČNA STRUKTURA								
DESNI PRITOK RENA IZ AVSTRUJE				SOSEDNA DRŽAVA OBISKO- VALEC PREDSTAVE						
IGRA POSAMEZ- NIKOVI PRI TENISU							GALATEJIN LJUBIMEC			
							ZANOS			
POLITIČNI BEGUNEC								BANTUJSKO LJUDSTVO V ZAMBII KULTUREN ČLOVEK		
PEN	KIS						SLOVENSKA IGRALKA (ŠPELA)			
	PIVSKI VZKLIK						SRH			
PESNIK GABAČIČ					ZAMENJAVNA					
					DRŽAVA POD HIMALAJO					
KAREL OŠTIR			BREZIMEN AVTOR						SPODNJA OKONČINA	OBRAMENI NASIP PRI VODI
			GOVORNIK							
RUSKO MESTO OB DNEPRU								NATAŠA BOKAL RUMENKAST KOŠČICAŠT SADEŽ		
PEN	ODVAJALNO SREDSTVO	KRMNA RASTLINA ARGENTINSKI NOGOMETŠA (FERNANDO)					RIMSKI BOG LJUBEZNI PRIPRAVA ZA VKLOP IN IZKLOP			
ČAČKA							ČISTOČA OBER			
GIBANJE PO ZRAKU					PAPESKA PALAČA V RIMU GOSTINSKI OBRAT					
VZOR						KRAJ MED PEKLOM IN NEBEŠI JELKA (KNJIŽ.)			SLONOV ČEKAN	JEZERO V ETIOPIJI
ROJAK (PUBLIC.)								SVINCENICA, GREZLO		
								SPOSOBNOST MOTORJA		
TONI NEMINEN			IZDELKI IZ ŽIGANE OLIVE EDVARD GREG							
PLEMENIT ČILJ							DRŽAJ IZ UKRIVLJENE PALICE			
TURISTIČNI CENTER NA POHORJU							NAČRNIKI			

Rešitve VESTNIKOVE KRIŽANKE - Charlize Theron, Sean Penn, oskar

1. nagrada v vrednosti 10.000 SIT
Marija Horvat, VI. Nazorja 4, 9220 Lendava, 31701116

2. nagrada kuharska knjiga Boug žegnaja:
Bernarda Sapač, Murski Petrovci 16, 9251 Tišina

3.-7. nagrada VESTNIKOVA MAJICA
Štefka Marič, Gajska 3, Odranci
Milena Smodiš, Razlagova 30, Ljutomer
Rezka Sušnik, Moravci 17, 9243 Mala Nedelja
Nada Vožlić, Gozdna 1, 9241 Veržej
Simona Bencak, Vadarci 79, 9265 Bodonci

Nagrajencem čestitamo. Potrdila za nagrade bodo prejeli po pošti.

Povabilo k reševanju

Potrudite se in rešitev z osenčenih polj prepisite na dopisnico, ki jo skupaj z vašo davčno številko pošljite na naslov: VESTNIK, p. p. 107, 9000 Murska Sobota, s pripisom PENOVA NAGRADNA KRIŽANKA, do vključno petka, 9. aprila 2004. Pet reševalcev bomo nagradili, in sicer z nagrado v vrednosti 10 tisoč tolarjev, 2 knjigi, čestitko na Radiu Murski val in Vestnikovo majico.

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Naporno delo in nekaj dobrih zabav – tako bi lahko označili obdobje pred vami. Potrebno bo skrbno gospodarjenje z energijo, ki vam lahko ob tako pestri aktivnosti mimogrede splahni. Začeli boste pobirati sadove, za katere ste nekoč garali. Če se vam bo partner zdel vsiljiv, ne bodite nestrpni in odrezavi. Iskreno vas bodo hvalili, zato boste srečni in pritegnili boste pozornost neke osebe, kar bo imelo posledice.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Tokrat vam bo vaša domišljija prišla prav in dojeli boste bistvo. Tako boste rešili problem, ki ga sicer ne bi. Za svoja prizadevanja bi si zaslužili boljše plačilo. Pripravljajte teren in morda se bo v naslednjem obdobju obrnilo na bolje. Obdobje pred vami vam ne bo ravno naklonjeno. Spremljali vas bodo pomanjkanje samozavesti, notranja trenja in še kaj, kar vam bo odvzemalo energijo za pametnejše stvari. Če boste na pravem mestu povedali prave besede, si boste odprli pot.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Neodločnost ima vzrok, zato z odločitvijo nekoliko počakajte. Lahko sanjate in razmišljate o spremembah v življenju. Dobrega počutja in romantike vam zdaj ne bo primanjkovalo. Preverite, ali ponujeno ni le vaba. Razočaranje nad obnašanjem bližnjega naj pri vas ne vzbudi maščevalnosti ali celo hudobnosti. Ugodno za navezovanje novih poslovnih stikov. Odpovejte se sladkorju in bombonom. Pijte čaj z medom. Gibanje, gibanje!

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Vedo, da ste iskren prijatelj, zato računajo na vas. Opazovanje mimoidočih vam bo dalo idejo ali spoznanje. Zastavljeno se bo izšlo. V odnosu do partnerja pride do odločitve. V službi ob veliki vnemi več previdnosti. Stvari iz preteklosti bo treba razrešiti. Mimogrede, ne da bi se zavedali, ste lahko povod za prepir in potem se nihče več ne bo spraševal, ali ste krivi ali ne. Prisluhnite ptičjemu petju. Razmišljanje o dopustu ne bo prezgodnje.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Izkoristite primeren čas za izboljšanje finančnega stanja in iskanja novih možnosti zaslužka. Planeti se gibljejo tako, da ugodno vplivajo na razvoj pozitivnih sprememb, kar se letos ne bo več dogajalo, zato se ne obotavljajte! Ob partnerju boste preživeli nepozabno noč. Če je bila doslej med vama vojna, bo zdaj najmanj premirje. Uživate čimveč beljakovin ter čim manj sladkorja in maščob. Jejite fige. Morda si lahko privoščite kakšno norčijo.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Obdobje dobrih rezultatov, pričakovani pa tudi ljubezni in romantike. Bodite manj zaskrbljeni in kritični. Do drugih in do sebe. Ne posvečajte pozornosti zlobnim jezikom in vzemite tisto, kar je namenjeno vam. Hiter življenjski tempo vam jemlje energijo, zato pri hrani ne varčujte in se lahko brez skrbi maice pregrešite. Posel ne bo na prvem mestu, razmišljanje o tem, kam s privarčevanim, pa bo na mestu. Ugodno, da pokažete svoje skrite talente.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Lahko povemo, da kakšnih velikih zmag pretesov ni treba pričakovati. Do partnerja boste grdo vedli, in to brez pravega razloga. da je treba marsikaj spremeniti, pa je res konec obdobja bo nekoliko drugačen, brzdajte svoj jezik, da vam pozneje ne bo To, da nadrejeni ne obvladajo svojega dela, vaše mnenje, ki pa njih ne briga. Do konca ugodno obdobje za urejanje zadev pred

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

V sebi prebudite diplomatski duh in pristihaj okolju. Treba bo upoštevati želje. Končno si privoščite nekaj počitka, in če želite počivati samoti, to tudi povejte, drugače počivati pravi ali bo celo dosegel nasprotni učinek. ki ste jih nekako odlagali (morda so nepravilno bodo spet aktualne. Proti koncu meseca bo da problem z zdravjem. Pri prehranjenosti zgledujte po starih časih in izkušnjah. Počivajte namenite stikom s sodelavci.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Neki problem boste uspešno rešili. Formalno rešitve si zapomnite, saj jo boste lahko uporabili tudi v drugih primerih. Je vas bo podprl, ko bo potrebno. Vsak ugotovili, da ste tarča radovednih pogledov, bo skuhalo kaj novega? Ugodno za osebo, ki vam je kakorkoli blizu, lahko posate kaj velikega. Finančno bo uspešno jezik bo neuspešen, rano pa bo vsa

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Predvideno napredovanje na raznih področjih, če boste izpolnili določene pogoje. pa vas čaka mesec počitka, preizkušnja in dotoka kreativne energije. Kontakti s tistimi jih v preteklosti niste opazili. Neki prepustite srcu, ne glavi. Pazljivost na področju, pri vožnji pa tudi telovadbi. novico boste delili z drugimi. Med 10. in 20. napadna poteza naredi veliko škodo. idejo zaupate, dobro premislite. Sumničar bo prinesla koristi.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Prihaja kreativna faza, ki bo razširila možnosti. Vse bo odvisno od pravilno predvidevanja. Kljub težavam se boste nevednosti. Čustveno razpoloženi in različno in se bo hitro spreminjalo. poskrbeti za notranji mir. Sicer odnosov, pomiritev in dokajšnje energije. Na obzorju nekaj v zvezi z ljubezen. Na splošno dobro počutje, ker so stvari

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Spremljale vas bodo obveznosti, ki zahtevale veliko napora in dodatnega žiranja. Če hočete svoje dobre rezultate držati, se spomnite pravil in postopkov, vam v preteklosti pomagali pri uspehu. in mir se bodo počasi približali v osrednjo goče se bodo ujeli z nekimi spremembami ljubezen so dnevi v začetku meseca, takrat veliko drugega dela. Ustavite ravnotežje in se ne ozirajte na okolje

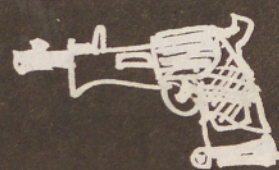
Očeta polil z bencinom in zažgal, da je čez teden dni umrl

OSTE
BAKAL

I Z

M O J E G A

A R H I V A

Pištek Šlankovič je 79-letnemu očetu povzročil hudo trpljenje

Obtoženi trdi, da se ničesar ne spominja, a je kljub temu dobil minimalno kazen devet let zapora, ki je pravomočna že od poletja 2003, kajti neuspešna je bila tudi zahteva za varstvo zakonitosti ...

Že 22. marca 2002 je bila končana pred velikim senatom okrožnega sodišča v Murski Soboti, ki mu je predsedoval sodnik Branko Palatin, glavna obravnava zoper takrat 52-letnega Štefana Šlankoviča iz Ženavej 2 na Goričkem.

Tako je dobil sodni epilog tudi dogodek s skrajnega severovzhoda Slovenije, ki se je pripetil 1. oktobra 2001 v poznem popoldanskem času in ki se je končal kar najbolj tragično, saj je ena oseba ob hudem trpljenju izgubila življenje. Po obtožnici, ki jo je med sodno obravnavo zastopal okrožni državni tožilec Željko Bejek, je Šlankoviča bremenilo dvojno kazniv dejanje, in sicer grozljiv umor očeta in požig. Obtoženi je, v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti, saj je bil pod močnim vplivom alkohola, omenjenega 1. oktobra 2001 ob 17.15 storil grozljiv umor, in sicer tako, da je svojega 79-letnega očeta Štefana Šlankoviča st. v Ženavej 2 v občini Gornji Petrovec, potem ko se je vrnil iz službe, polil z bencinom in zažgal. Pozneje je zažgal tudi gospodarsko poslopje, požar pa je povzročil za okoli 3,5 milijona tolarjev materialne škode.

Vse naj bi izviralo iz otroštva

Obtoženi Šlankovič je sodišču podrobno razložil, kako hudo otroštvo je imel kot najstarejši od osmih otrok (med obravnavo jih je bilo živih še šest). Govoril je tudi o tistem, česar se je spomnil, kar se je pripetilo prvi dan oktobra 2001, ko se je vrnil iz službe (prek javnih del je bil zaposlen na občini Gornji Petrovec kot komunalni delavec, op. p.). Dejal je, da je bil zelo vinjen in da se skoraj ničesar ne spomni. Nikakor mu ni bilo jasno, da je kaj takega naredil lastnemu očetu, čeprav je dejal, da ga je pokojni oče po prihodu domov začel maltretirati in mu grdo govoriti. To pa ga je močno prizadelo, kaj se je dogajalo potem, pa se ne spominja, in prvo, česar se je spomnil, je bilo »prebujanje« na PP Murska Sobota približno štiri ure po tragičnem dogodku. Obtoženi Šlankovič ml., ki je bil tudi sam požgan po levi roki, je tudi priznal, da je pil pivo in druge alkoholne pijače, s solznimi očmi pa je še pripovedoval, da se je z očetom kljub vsemu dobro razumel, čeprav je bil oče preveč oblasten. In tako se je dogajalo že od majhnega, ko je moral

pogosto vstati že ob dveh zjutraj, da je lahko vse naredil in da je lahko zjutraj šel v šolo. Po končani osemletki ni mogel iti več v šolo, saj ni bilo sredstev, in se je z očetom odpravil na sezonsko delo v Avstrijo. Povedal je, da nikoli ni dobil denarja, ker da ga je vedno pobral pokojni oče. Leta 1975 se je poročil, a mu je žena po petnajstih letih umrla za hudo

Sodišče je zaslišalo tudi priče, ki so v celoti potrdile navedbe v obtožnici, kar je pomenilo, da bi lahko Šlankoviča mlajšega obsodili tudi na najstrožjo kazen – 30 let zapora. Po branju še nekaterih dokaznih predlogov je zagovornik obtoženega, odvetnik Igor Vinčec, predlagal še druge dokazne predloge – od globinskega slikanja možganov

obtoženega do tega, da bi inštitut za sodno medicino raziskal, koliko alkohola je imel v krvi obtoženi ob dogodku. Predlagal je tudi izvedensko mnenje drugega nevropsihiatra, toda tožilstvo je vsem predlogom nasprotovalo, češ da je že izvedenec Magdič vse to upošteval v svojem poročilu. In sodišče je temu tudi sledilo ter po zaključnih nagovorih izreklo sodbo.

V svojih zaključnih govorih sta bila tožilec in zagovornik pričakovano na različnih bregovih, saj je tožilec Bejek dejal, da gre za grozljivi umor, za katerega je zagrožena 30-letna zaporna kazen, ob tem pa je bil tudi požig. Strinjal pa se je, da je treba upoštevati predvsem olajševalne okoliščine, da obtoženi še ni bil kaznovan ter da je bil v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti. Predlagal je 14 let zapora za umor in 2 leti za požig ter podaljšanje pripora. Vse je nekoliko omilil zagovornik Vinčec, ki je predlagal upoštevanje vseh olajševal-

nih okoliščin in zaporno kazen pod najnižjo zagroženo mejo. Sam obtoženi, ki se je marsikomu od prisotnih smilil, pa je bil, tako kot večino časa, brez besed tudi ob koncu obravnave in videti je bilo, da skoraj ne ve, za kaj gre.

Epilog

Po krajšem zasedanju se je sodišče odločilo za zaporno kazen osem let in šest mesecev za umor ter 10 mesecev za požig, kar je spremenilo v enotno zaporno kazen devet let. To je Višje sodišče v Mariboru 27. junija 2002 tudi potrdilo in Šlankovič je bil takoj napoten na prestajanje kazni. 12. novembra istega leta je bila vložena še zahteva za varstvo zakonitosti na Vrhovno sodišče Republike Slovenije v Ljubljani. Kot nas je obvestila predsednica okrožnega sodišča v Murski Soboti, sodnica svetnica Marija Močan Rošker, je bila tudi zahteva za varstvo zakonitosti neuspešna ...

bolezni. Sina so že po rojstvu dali v rejništvo, ker da ni bilo možnosti, da bi ga obdržala. »Zelo hudo mi je, da sem to storil,« je ob koncu dejal obtoženi.

Priče potrdile navedbe v obtožnici

Izvedenec nevropsihiatrične stroke Jože Magdič, dr. med., je povedal, da gre pri obtoženem za osebnost, katere osebnostni razvoj je patološko zaznamovan, in da je njegovo psihično stanje, ko je imel v času dogodka v krvi okoli 2,5 promila alkohola, vplivalo na dogajanje pri kaznivih dejanjih. Zatrdil je tudi, da ima obtoženi zaradi kroničnega pitja alkohola dodatne možganske poškodbe, čemur se medicinsko reče možganska atrofija ali posušitev možganov. Ni pa mogel zatrditi, da bi imel obtoženi razgrajene možgane. Izvedenec patolog pa je potrdil, da je pokojni umrl v hudih bolečinah, in to zaradi odpovedi srčno-žilnega dihalnega sistema, ki so jo povzročile opekline.

Medeni tedni za pokušino

Prihodnja princesa razkazuje
svojemu princu hišo staršev na
Tasmaniji.

Prihodnja tast in tašča
danskega kralja.
Se jima bo življenje kaj
spremenilo?

V bistvu je že vse pripravljeno na slavnostno poroko. Potrebne so le majhne dodelave in korekcije. Med drugim tudi obnova zgradbe – grada Fredensburg – kjer bosta stanovala mladoporočenca. Obnova bo v teh dneh končana, tako da se bosta lahko mladoporočenca takoj po 14. maju, ko bosta dahnila da, vselila. Za obnavljanje bodo mojstri zaračunali skromnih 1,2 milijona evrov.

In kdo sta bodoča mladoporočenca? Zaročenka je Mary Donaldson (35), doma iz Tasmanije, otoka nedaleč od Avstralije, on pa nihče drug kot princ Frederik, prihodnji kralj Danske. Še preden se bosta mlada vzela, sta si privoščila poskusne medene tedne.

Princ Frederik je namreč spremljal svojo zaročenko na poroko njene sestre v mestu Hobart na jugu Tasmanije. Ob tej priložnosti se je tudi prvič srečal s svojima tastom in taščo, ki je sicer pisateljica.

V tem času so priprave na pravilčno poroko na vrhuncu. Kraljica je odprla poseben sekretariat, ki skrbi za vse: za pripravo ceremoniala, za odgovore na posebni strani na medmrežju in tudi za to, kaj bi bilo primerno za poročno darilo povabljenec.

Za vse bo poskrbljeno. Tudi za mlade podložnike: na dan poroke bo v Københavnu velik mednarodni rok koncert z naslovom Roc'n Royal. 14. maja se torej vidimo ...

Raje udobno kot zvezdniško

Poznajo jo kot žensko
okusom, ki ve, kaj
brati in obleči, ko
oskarja ali golde
pa želi Sharon Stone
Angelesu nakupoval ...
tati neopažena, ...
na sijaj in glamur
obleče v navadne
v njih najudobneje
pa vsi strinjajo: tu
opletajoč, brezoblične
obrezane, neoblične
kratke hlače in robu
visoke čevlje, je
dobrega videza. Da
let sploh ne omenjamo

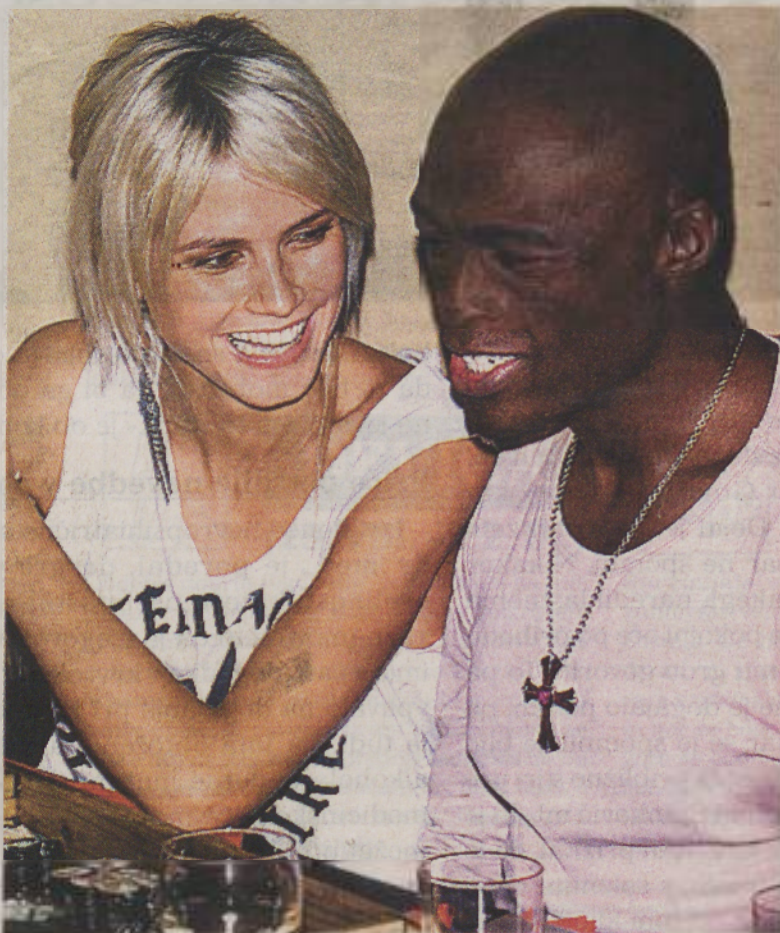
Punca meseca

... je tokrat Jessica May,
študentka in fotomodel. Kaj
študira, nam ni uspelo
zvedeti, ravno tako ne, kako
vešča je v sukanju meča.
Pravi, da rada deska po
medmrežju in se redno
ukvarja s fitnessom. Pri
sogovornikih in bližnjih cení
inteligentnost, pristrčnost in
originalnost. Tole pa je njen
pregovor: Brez
vsega se da
živeti, le brez
ljubezni ne.
No, no ...

Konec ljubezni, začetek ljubezni

Še nedolgo od tega, pozno jeseni lanskega leta, smo na teh straneh pisali o veliki ljubezni med prvim menedžerjem Formule 1 Flavio Briatorejem ter moderatorko in supermodelom Nemko Heidi Klum. In tudi onadva sta še pred kratkim govorila le o ljubezni in sreči, ki ju čaka zdaj, ko se bo rodila hčerkica. Heidi je

Nepomembna zabava je spremenila tok življenja. Heidi in Seal ob prvem srečanju – suši, vino in dolg pogovor ...

Heidi in Flavio – pravi
zaroke prijateljev v oktobru. Če
izžarevata srečo v prihodnosti
rojstva otroka ...

v sedmem mesecu
nosti. No, poznava
dejstva govorijo dr
Pravi, da je veliki
bezen med Flavio in
trajala še do oktobra
blestela na neki hiš
bavi v New Yorku ob
njunih skupnih pri
Vse pa se je moralo
ali se je na novo zač
kakor kdo gleda, ne
pred novim letom, ki
Heidi Klum (30) udob
zabave, ki so jo pri
modni reviji modne
kovačca Marca Juc
Tam se je pobliže sp
s pevcem Sealom (41)
takrat so ju videli vs
krat skupaj, dokler
nista izjavila, da se
»Seal je zelo nežen in
rad počaka po trža
Hčerkico bo ljubal, l
bila njegova, mi je p
pravi bodoča mam
idi. O gospodu Briat
nič.

Profesionallec

Giorgio Armani že ve, kako se sklepajo posli in kako se stopnje napetosti. Pred začetkom Milanskega tedna mode, kjer je že bilo dogovorjeno, da prikaže svojo kolekcijo, je odpovedal sodelovanje in šel »na svoje«. Da bi ostal zvest samemu sebi, ženske pa ne bi bile prikrajšane za njegove umetnine, je pripravil zasebno revijo, namenjeno le ozkemu krogu povablencev. Svojo novo kolekcijo je imenoval En kanček muhasto ekscentrično. Za dodatno razburjenje na reviji je poskrbela Naomi Campbell. Z velikansko smetanovo torto je praznovala 18-letno delovanje na modnih pistah: »To je blagoslov, tako dolgo ob taki konkurenci, biti na pisti,« je povedala, preden je razrezala torto, ki so jo potem razdelili gostom. Armanijevega čova so se udeležili gostje, ki v svetu kaj pomenijo: Claudia Schiffer, Liz Hurley s svojim, Roberto Cavalli s pevko Alicio Keys na primer in njim podobni. Na pisti pa so lahko videli tudi Riley Keough. Samo njeno ime nič ne pove, če pa dodamo, da je 14-letna punca vnukinja Elvise Presleya, pa seveda zveni drugače. Kot zanimivost na dodamo, da je svoje goste Armani pričakal pri vhodu in vankemu segel v roko.

Tri filmske dive na Armanijevi reviji: Claudia Cardinale in Sophia Loren. Seveda je tudi ona, ki ima na sebi, njegova kreacija.

Kraljevska pozornost kulturi in turizmu. Otvoritev pinakoteke se je udeležil tudi sam španski kralj Juan Carlos s soprogo, kraljico Sofio. Skrajno desno je Pedro A. Serra (75), lastnik večine razstavljenih del, ki je tudi dal idejo za ustanovitev galerije in jo finančno podprl. Je rojen Majorčan in, ob vsem drugem, lastnik TV-postoje, radia in vseh časopisov na Majorki.

Majorka

ima novo atrakcijo

Turistični delavci na Majorki vlagajo veliko truda, da bi zadovoljili različne potrebe turistov in petičnežev, ki ne glede na letni čas trumoma prihajajo na ta španski sredozemski otok. Samo Nemcev, na primer, ki so tukaj lani preživeli dopust, je bilo 4 milijone. Da je turistična ponudba res vsestranska, govori podatek, da lahko na tem otoku (skupaj z Menorko) poleg vseh čudes in objektov, ki jih lahko ponudi sodobna turistična industrija, obiščete kar 16 gledališč, okrog 100 muzejev in 80 galerij. K vsemu temu so konec minulega meseca dodali še eno novost: pinakoteko moderne umetnosti, ki je takoj postala ena najpomembnejših v Evropi. V Es Baluard (trdnjava, utrdba), kot je uradni naziv galerije, je raz-

stavljenih več kot 300 del vidnih umetnikov 20. stoletja - od Chagalla, Cezanna, Magritta do Matisseja, Joana Miroa in Picassa. Trdnjava Es Baluard kraljuje nad pristaniščem Palma in tako predstavlja pomembno turistično in kulturno atrakcijo. Strokovnjaki jo že zdaj postavljajo ob bok tovrstnim svetovnim kulturnim centrom, kot so na primer galerija Tate Modern v Londonu, Centre Pompidou v Parizu ali Guggenheim v Bilbao. Tako ob vsem tem ni čudno, da je bila otvoritev opravljena ob prisotnosti znanih osebnosti - od umetnikov tipa Julio Iglesias do politikov in milijonarjev. In še ena zanimivost: gost, ki si ogleda muzej in galerijo v trdnjavi, ima pravico do brezplačnega sprehoda po strehi trdnjave, odkoder je lep razgled na pristanišče in okolico.

Z masko na nakup

Michaela Jacksona se v zadnjem času res drži smola. Komaj so ga, ob visoki varščini, izpustili iz zapore, že bi skoraj spet končal za rešetkami. Vzrok: ko je ob nekem nakupu v Glenwoodu - zvezna država Kolorado - hotel ostati neopažen, se je preoblekel v moder smučarski kombinezon in si nadel smučarsko čepico z odprtini za oči. Malo predrzno za današnji čas, ko za vsakim vogalom lahko pričakuješ terorista. Prvi mimoidoči, ki ga je zagledal, je obvestil policijo, ki je tudi prišla v najkrajšem času na prizorišče. Šele ko so »nevarnega terorista« prisilili, da se je slekel, so ugotovili, da imajo pred sabo 45-letnega kralja popa. Policijske akcije je bilo konec, kupec je šel v trgovino, lastnik trgovine si je mel roke in morda še danes komu razlaga, kako je bilo ...

Pozdrav iz onostranstva

Joko Ono se svojega ustreljenega moža Johna Lennona spominja z veliko nežnostjo in ljubezni. Počuti se, kot da bi bil nekdaj bitl še vedno ob njej. Joko Ono je stara 70 let, vendar deluje presenetljivo mladostno: Sedemdeset ali sedemdeset, to je isto. Telesno se boljše počutim kot pred leti. Skrbim, da sem v dobri kondiciji in da jo takšno obdržim. Se mi moram postoriti. Najpomembnejše je, da je on še vedno ob meni in pazi name, kjer koli sem. Čutim, da imam z njim nenehen stik. Nekoliko čudaka Joko je postala vdova 8. decembra 1988 in je zdaj nesmrtna ljubezen do legendarnega glasbenika, ki ji daje moč za delo in življenje. Še zdaj skrbi za nove plošče, obdeluje stare in trenutno najpomembnejše - pripravlja muzikal na osnovi Lennonovih besed z naslovom The Lennon Projekt, ki ga bodo na Broadwayu izvajali še to jesen. »Če bi John to slišal, bi zanesljivo užival,« pravi. »Nekoli govori ali dela, vse je povezano z njenim soprogom:« Vedno se je imejal in kaj naredil, da sem se tudi sama smejala. Šalil se je tudi na račun moje majhne postave. Rekel mi je, da imam majhno telo in veliko glavo, zato je mogoče, da sem prišla z Marsa. Bilo je precej povedano in nisem mu zamerila. Da ji je res drago in pri srcu vse, kar je v zvezi z Johnom, govori dejstvo, da se izredno dobro razume z Julianom, Lennonovim sinom - tudi sam je uspešen pevec - iz zakona s Cynthia Powell, ki jo rad pokliče in pride k njej na kavo.

Ima prihodnost

Eni mu pravijo Frank Sinatra v telovadnih copatih, drugi pa Beckham jazz. To je Jamie Cullum, angleški pevec, ki je že osvojil poleg domačega angleškega tudi ameriško tržišče. Album Twenty - something je v trenutku prodal v 400.000 izvodih. Značilnost in seveda tudi prednost za 23-letnega pevca je, da ga rade poslušajo vse generacije. Krona njegovih nastopov pa je trenutno jazzovska interpretacija pesmi Singin in the Rain. Pravijo, da se tudi Princ William rad pohvali, da je njegov prijatelj.

Bralci Péna se predstavljajo

Vagant Ivan Žvegla

iz Gornje Radgone

«Človek mora iti po svetu, da bi spoznal, kako lepa je njegova domovina»

Kar precej časa je minilo, odkar sem po naključju srečal in bežno spoznal tokratnega gosta naše stalne rubrike. Če sem iskren, se niti ne spomnim več, kje sem ga prvič srečal. Na listek sem si zapisal le njegovo ime, telefonsko številko in besedo Vagant. Obljubil mi je, da mi o tem in o sebi lahko spregovori podrobneje kdaj drugič. In res je držal besedo.

Srečal kralja Agamemnona in skladatelja Griega

Vagante so imenovali v srednjem veku potujoče študente, ki so študirali na različnih univerzah in ustvarjali latinske posvetne pesmi po ljudskih napevih. S tem so spoznavali tudi svet. Iz tega izhaja tudi ime društva Vagant, ki je bilo ustanovljeno pred devetimi leti v Mariboru, zanj pa sem se tudi jaz navdušil in se vključil. Pred petimi leti smo ustanovili njegovo sekcijo v Gornji Radgoni. Poimenovali smo jo Sekcija dežel ob Muri, s čimer smo nekoliko širše opredelili prostor v pokrajini ob Muri. Okrog trideset članov iz Štajer-

Ne vem natančno zakaj, ampak tudi v Gornji Radgoni me po navadi vleče v bližino mejnega prehoda, kot da bi želel kam odpotovati.

Takole, na nožni pogon, so s hčerka Lučko in Teo odkrili ljubko Hamletovo deželico - danski otoček Aeroe.

ske, Slovenskih goric, Prlekije, Prekmurja in od drugod nas združuje želja po popotnih doživetjih, po potovanjih, ki se razlikujejo od klasičnega turizma. Nekaj novega in zanimivega iz sveta lahko spoznaš tudi tako, da prideš na skupna srečanja, na katerih si ogledujemo diapozitive, videoposnetke, razstave fotografij idr. Seveda si o svojih doživetjih tudi pripovedujemo in pišemo članke. No, enkrat letno je organiziran skupni društveni izlet, manjše skupine pa se podajajo na potovanja v različne dele sveta glede na interese. Mene privlačijo predvsem naravne znamenitosti ali prizorišča velikih zgodovinskih dogodkov, ki jih skušam tudi podoživljati na kraju samem. Tako sem bil na primer tudi v grških Mikenah, kjer je živel 1.500 let pred našim štejetjem kralj Agamemnon, ki je

Spomin na dogodek, ko sem se zjutraj prebudil v šepetu pravilničnem fjordu Hardanger na Norveškem. Pomislil sem, čudovita glasba Edvarda Griega lahko nastala le tukaj.

Na popotovanja je treba pripeljati tudi »prestolonaslednika« Jana. Takole se je zadovoljno nasmehnil v avverniškem parku v Franciji.

mokratske stranke Slovenije. Rekli so namreč, da sedaj to njujejo s stranko, ki vodi Janez Janša. Kar didiral sem tudi za polanca državnega zboru, saj sem želel nekaj storiti za to, da se Slovenija enoumju ne bi razdelila na dvoumje. Žal nisem uspel, kajti, kot kaže, nisem primeren za mlajšo stranko. Zdaj nisem politično aktiven. No, nisem predan le politični ništvi, ampak pravičnemu izkoriščanju se za bledu poslušanje glasbe, lešarjenje, domača op ravila ... Ne da bi se lahko povem, da imam tudi dobro kuhinjo, zlasti bolj eksotične jedi kakršne sem poskusil na potovanjih. Seveda se posebej rad igran z letnim sinom Janom. Časi pa se začnejo v ničevati tudi moje sanje, in sicer glede tega nega pristana nekega di Slovenskih goric, ki mi je res lepo. Sicer pa moj moto, da človek mora potovati po svetu, da lahko spozna, kako lepa je njegova domovina.

Ko imaš vsega dovolj, ko želiš globoko zajeti sapo, poiskati nov navdih, se odpraviš v planine (na primer na Storžič) v spremstvu zvestega štirinožnega prijatelja.

lomitani ekonomist, v Gornjo Radgono pa sem prišel leta 1979, ko sem dobil službo v Avtoradgoni. Ko je zašlo podjetje v stečaj, sem bil zaposlen pri več delodajalcih, pred sedmimi leti pa sem šel na svoje, in sicer sem ustanovil firmo Expandet, ki se ukvarja s svetovanjem na področju trženja in financ. Ugotavljam, da mi moja doživetja s potovanjem pri tem delu večkrat pridejo zelo prav.

Doživetja s potovanjem pridejo prav

O doživetjih na potovanjih bi lahko povedal še marsikaj zanimivega, vsekakor veliko več kot iz moje življenjske zgodbe. No, če vas zanima tudi to, naj povem, da sem po rodu Ptujčan, po izobrazbi sem univerzitetni dip-

lomirani ekonomist, v Gornjo Radgono pa sem prišel leta 1979, ko sem dobil službo v Avtoradgoni. Ko je zašlo podjetje v stečaj, sem bil zaposlen pri več delodajalcih, pred sedmimi leti pa sem šel na svoje, in sicer sem ustanovil firmo Expandet, ki se ukvarja s svetovanjem na področju trženja in financ. Ugotavljam, da mi moja doživetja s potovanjem pri tem delu večkrat pridejo zelo prav.

V Slovenskih goricah je zanj res lepo

Svojčas sem bil dokaj aktiven tudi v politiki, in sicer sem bil predsednik občinskega odbora De-

Irena in Štefan

Ireno Barber, znano porabsko Slovenko, upokojenko, narodnostno aktivistko, pisateljico, ljudsko pevko ... lahko večkrat srečamo tudi v naših krajih. Še vedno zna tudi koga »očarati«. To je med drugim dokazala tudi v primeru Štefana Matuše iz Čepincev, ki se ji je z veseljem »približal«.

pen par

FOTO JOG

Jožef G. Bisti